

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület

TANANYAG

TÁMOP 5.3.1-08/2-2009-0037
„Munkába lépés”

2010.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

DRÁMA

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Bevezetés

Előljáróban a dráma modulokhoz

Csak olyan játékokat játszunk, melyekhez a csoportnak van kedve. Soha semmit nem érdemes erőltetni, még akkor sem, ha logikusan az következne a fejlesztés szempontjából. A legfontosabb, hogy jól érezzék magukat a játékosok. Ez a foglalkozások mindegyikére igaz.

Igyekezünk ne sokat fecsegni, de mindent beszéljünk meg, ami megtörténik az órán. A tanár az óra 10%-ában beszélhet. Pontosan, precízen mondja el a feladatot, csak annyit, amennyi épp elég a megértéshez. Ezen kívül kérdez, értelmeztet, irányít, de nem nyilatkoztat ki.

Minden óra elején érdemes „helyzetjelentést” kérni az aktuális állapotukról, de ez nem tarthat 5 – 7 percnél tovább. Majd valamilyen játékkal folytassuk. Ha lehet jó erős felütéssel. Azonnal vonjuk be őket a játékba. A téma legyen aktuális, mindig értsék, hogy ez miért jó nekik.

A drámaórán soha nincs a hagyományos értelemben vett tananyag. A csoport igényei szerinti fejlesztés van illetve olyan foglalkozások, melyek a csoport érdeklődésének megfelelő kérdéseket, témákat boncolgatnak a tanítási dráma segítségével.

Szövegdoboz és feladatok helyett egy terjedelmesebb bibliográfia (ld. dráma modulok végén) segít a foglalkozásokra való felkészülésben, hiszen a drámás foglalkozások a csoport igényeire épülnek és minden esetben egyedi foglalkozástervek készítése szükséges.

Ráhangelődés

Az egész foglalkozás valójában egy ráhangelődés.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Jelentésteremtés

Ismerkedés. Témagyűjtés. Szerződés tervezése. Munkamódszer ismertetése.

Érdekes az első alkalmat többnyire beszélgetéssel, valamint szórakoztató játékokkal kezdeni. Ha nincs akadálya a játéknak a különböző típusú játékokból érdemes bemutatni egyet-egyét, hogy képet alkothassanak arról, hogy mi vár rájuk. Ha van kedvenc játékuk, akkor érdemes azt kipróbálni velük. Továbbá érdemes beszélni a drámáról, a drámapedagógiáról és a színházról.

Az első alkalom a névtanulásról, az önbemutatásról szól. Ha már ismerik egymást, akkor egymás bemutatása. A tanár minden játékba szálljon be. A lehetőségekhez mérten minél jobban mutassa be magát, példát mutatva ezzel. Csak egész csoportos játékokat játszunk. Itt még ne legyenek egyéni szereplések. Mindenkinek ugyanannyi lehetősége legyen a megnyilvánulásra.

Beszélhetünk egy közös megállapodásról, mit később szerződésnek nevezünk. Ez egy nem hivatalos, csak a dráma órán érvényes szerződés, miben megfogalmazhatjuk, hogy a foglalkozásokon mire vagyunk hajlandóak és mire nem. Ez a szerződés az egyéni és csoportos szándékokat, érdekeket, jogokat egyaránt védi, de segít abban is, hogy működőképesek legyenek a foglalkozások, hiszen saját megállapodásunkhoz kell tartanunk magunkat a későbbiekben. A szerződés egyik legfontosabb pontja, hogy nem lehet egymást ócsárolni, minősíteni. Semmit ne fogalmazzunk meg tiltó formában. Pl. az előbbi pontnál: a „ne ócsárolj a társad” helyett „megbeszéléskor egy helyzetet értelmezünk konkrét példákkal alátámasztva, a tanulságokra koncentrálna.”

Érdekes már itt elkezdni gyűjteni a témákat, mikkel szívesen foglalkoznának és azt is, mivel semmi szín alatt sem. Ezeket írjuk fel két külön csomagolópapírra. Később beleírhatjuk a szerződésünkbe is.

Reflektálás

A nehezebb, mélyebb játékok esetén már foglalkozás közben is megbeszélünk. Minden foglalkozás után kérjünk egy újabb „helyzetjelentést” arról, hogy hogyan érezték magukat. Mi tetszett és mi nem? Mit visznek ebből magukkal? Mit tudnak a későbbiekben hasznosítani? Mit tanultak? Stb.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Fogalomtár

Dráma:

A líra és az epika mellett a három alapvető műnem egyike, az alapvetően párbeszédre (dialógusokra) épülő, többnyire színházi előadásra szánt irodalmi alkotások (drámák, drámai művek, illetve színművek) összefoglaló elnevezése. – *Nem érdemes az irodalom műnemeivel túl sokat vesződni! A későbbiekben úgysem veszik hasznát.*

A szót a köznapi használatban mindenféle feszültséggel teli, nagy indulatokat mozgó eseményre is használjuk (családi dráma, drámai pillanatok stb.). – *Nagy valószínűséggel a Tv-ből ismert filmdráma kifejezés ismert számukra esetleg a családi dráma. Ebből indulhatunk ki.*

Drámapedagógia:

A pedagógiai gyakorlat különböző szinterein és szintjein alkalmazott dramatikus pedagógiai eljárások gyűjtőneve Magyarországon. (Az elnevezés különböző volta más nyelveken egyben koncepcionális különbségekre és lényeges eltérésekre is utal: német nyelvterületen például a Theaterpädagogik elnevezés ismert, angol nyelvterületen a Drama in Education mellett a Theatre in Education is elterjedt, de többnyire csak drama néven emlegetik, addig például Szlovákiában dramaterápia megnevezéssel illetnek egyes dramatikus tevékenységeket.)

Annak ellenére, hogy magyarországi szakemberei többnyire pedagógiaként, némely meghatározása szerint pedig ezen belül is reformpedagógiai irányzatként határozzák meg, a publikációk jelentős hányadában módszerként, művészetpedagógiai módszeregyüttesként jelenik meg. Valamennyi megközelítésmód megegyezik azonban abban, hogy középpontjában a cselekvésen, ezen belül is elsősorban a dramatikus cselekvésen keresztül megvalósuló tanulás áll. Kaposi László definíciója szerint: a dráma olyan csoportos játéktevékenység, amelynek során a résztvevők képzeletbeli (fiktív) világot építenek fel, majd ebbe a képzeletbeli világba szereplőként vonódnak be. A fiktív világon belül ugyanakkor valós problémákkal találkoznak, s ezekből a találkozásokból valós tudásra és tapasztalatra tesznek szert. Annak ellenére azonban, hogy dráma a színház eszköztárát alkalmazza, a

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzitifoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

drámapedagógiai tevékenység a nevelés folyamatát hangsúlyozza, amelynek nem feltétlen velejárója a résztvevők által közönség előtt bemutatott előadás.

Jellemző tevékenységtípusai – [Gavin Bolton](#) angol drámatanár felosztásában[1] – a következők:

A, [szabályjátékok](#) B, [dramatikus játék](#) C, [színház](#) D, [tanítási dráma](#) Az utóbbi dramatikus tevékenységtípus kiválóan alkalmas egyes szaktárgyi tudásterületek feldolgozására. Ezt szolgálja a világhírű angol drámapedagógus, [Dorothy Heathcote](#) által kidolgozott [szakértői játék](#), [aszerep gördítése](#), és a [megbízatus modell](#) is. Egyre ismertebb a Cecily O'Neill nevéhez kötődő [folyamatdráma](#) is.

Egyáltalán nem kell részletekbe menően elmesélni, hogy mi ez. Bőven elég, hogy nem feltétlen színház, de lehet az is. Leginkább játék, ami rólunk szól.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Dráma – második modul

Ráhangolódás

Az építkezés érdekében érdemes az előző órához kapcsolni a mostani foglalkozást. Ezért a szokásos „helyzetjelentés” után megbeszéléssel kezdünk. A helyzetjelentés igen fontos lehet, mert ebből tudjuk meg, hogy kire mennyire számíthatunk, vagy miért aluldiszponált vagy rosszkedvű stb. A megbeszélés szólhat, pl. Mire emlékeznek múlt hétről? Mi tetszett abban leginkább? Melyik játékot mesélték/próbálták ki otthon? Mit ismételnék meg belőle? Miért jó vagy hasznos az a játék? Ha szívesen ismételnék meg egyik vagy másik játékot, akkor ismételjük meg, de ne húzzuk sokáig az időt. A ráhangolódás beszélgetéssel együtt se legyen 10-15 percnél hosszabb. Ez abban az esetben, ha 3 óras a foglalkozás. Ha csak egy óra áll rendelkezésünkre a ráhangolódás max. 5 perc lehet.

Jelentésteremtés

Önismeret, önbemutató.

A használható játékok ismételt a modulok végén feltüntetett könyvekben találhatóak. A játékok mindegyikéhez oda van írva, hogy melyik mire való, mit fejleszt stb. A legtöbb ilyen és ehhez hasonló játékkönyv végén tematizált tárgymutatót is találunk.

Számtalan lehetőség van és a foglalkozás vezetőjének kell az éppen aktuális csoportnak játékokat választania. A választott játékok fajtája, szerkesztése a csoport összetételétől függ. A létszámtól, életkortól, tapasztalataiktól, egymáshoz való viszonyaiktól, viszonyulásaiktól, játékra való nyitottságuktól stb. Az előző foglalkozás után tudjuk kiválasztani erre az alkalomra a játékokat. A játékokat nehézségi sorrendbe szerkesztjük. Kezdjük a legegyszerűbbel, hogy legyen sikerélményük és kedvük a játékhoz. Ne legyen túl egyszerű sem, mert akkor nem lehet komolyan venni. Legyen kihívás, ne érezzék úgy, hogy gügye gyerekjátékokkal rabolják az idejüket. Az ülős játékokat kövesse néhány testmozgással járó gyakorlat. A nehezebbeket szórakoztató, lazító játékok kövessék. A jókedv folyamatos fenntartása mindenképp szükséges, de figyelni kell arra is, hogy ne menjen át a foglalkozás

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

egy többórás össznépi nevetésbe. Állandóan dolgoztatni kell a csoportot és megkövetelni a lehető

legnagyobb precizitást. Segíthet, ha elmondjuk, hogy miért játszunk ezt, mi a haszna, mi a lényege stb.

Mivel felnőttekről van szó, igénylik is, hogy magyarázatot kapjanak kérdéseikre, hogy felnőtt számba vegyék őket.

Egy gyakorlat példa gyanánt:

Mindenki rajzolja, írja, szerkessze stb. 5 papírlapra életének 5 fontos momentumát. Öt olyan mérföldkövet, fordulópontot jelöljön meg eddigi életéből, ahol valami olyan történt, ami valamilyen új irányba vitte az életét. Öt olyan lépcsőfokot, ami megelőzte ezt a mostani pillanatot, azt, hogy idekerült. Ha előkészítettük előző héten a játékot, akkor lehet hozatni a résztvevőkkel tárgyakat, fotókat, idézeteket stb. Ha nem akkor ott helyben kell elkészíteni a rendelkezésre álló eszközökkel az öt képet. A rajzolás igen jó lehet. Utána rendezzenek kiállítást az elkészült művekből úgy, hogy a legrégebb történt eseményt rögzítő kép legyen a legtávolabb a szoba közepétől, majd ahogy közelít az esemény az aktuális pillanathoz egyre közelebb helyezzük el a képeket. Próbáljuk érzékeltetni a távolságokkal, hogy egymástól időben milyen távol voltak ezek a történések és a mostantól milyen távol vagy közel vannak. Mindenki válasszon magának egy párt, lehetőleg olyat, akit nem ismer és vezesse körbe, mutassa meg saját műveit neki, mint egy tárlatvezetésen beszéljen a képekről. Utána „szerepcsere”, majd párcsere is lehetséges. Végén engedjünk pár szabad percet a néma, önálló szemlélődésre.

Lezárásként egyszerűen beszéljük meg a gyakorlatot vagy ha túl mélyen belementek a játékba, akkor egyszerűen rajzolja le, azt ami a fejében van, vagy azt, amilyennek most látja azt a helyet ahol éppen van és abban magát, vagy a világot, ami körbeveszi és abban jelölje meg saját helyét, vagy ha nem akar valaki rajzolni írhat is. Ezt már nem kell megmutatni senkinek. Mindenki eldöntheti, hogy mit kezd saját rajzaival, írásaival, tárgyaival, montázsaival stb. Ki is lehet dobni a kukába, de haza is lehet vinni.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Reflektálás

Az általam ismert csoportok mindegyike nagyon szerette ezt a játékot. Felnőtt csoportok nagyon szívesen emlékeznek vissza arra, hogy mi is történt velük valamikor a már megszépült múltban. Van, aki boldogan nevetgél pl. azon, hogy nem tud rajzolni, vannak némán alkotók is, akik igen erősen megrendülnek saját történeteiktől. Az egészen biztos, hogy senki nem marad élmény nélkül. Én magam is szívesen játszom a játékot, és fontosnak is tartom, hogy csak olyan játékot játszassunk, amit mi magunk átéltünk, vagy minimum nagyon komolyan végiggondoltuk és vállalni tudjuk érte a felelősséget. Ha nem vagyunk meggyőződve afelől, hogy egy játék jó, ne is próbálkozzunk vele, mert nem tudjuk hitelesen levezényelni.

Fogalomtár

Érdekes beszélgetést kezdeményezni az énképről, önismeretről, önbizalomról stb.

A személy **énképe** önmagáról kialakított állandósult mentális kép, ami olyan dolgokat foglal magába, amelyek a külső szemlélő számára hozzáférhetőek; eszköz, amellyel a személy kísérletet tesz önmaga objektív szemlélésére.

A pozitív énkép kialakítása rendszerint nagy kihívást jelent a személy számára, különösen mivel a közösségek gyakran pontatlan vagy túlzó elvárásokat támasztanak az emberekkel szemben. A következmények súlyosak is lehetnek a személy számára (önutálat). Valójában a kép, amelyet másoknak önmagukról adunk, közvetlenül befolyásolja a cselekedeteiket; ahogy a mondás tartja, „Nevezd egy embert tolvajnak, és lopni fog.”

Az énképpel kapcsolatos kérdések („Kövér vagyok? Elég jó ember vagyok? Milyennek látnak engem?”) rendszerint a tizenéves korral hozhatók kapcsolatba; valójában kora gyermekkorral megszületnek, és sok embert egész életében nem hagynak nyugodni.

Fontos megjegyeznünk, hogy a személyről szóló információk egy része sosem közvetlenül hozzáférhető mások számára, és ez a bizonyos információ egy pontos és jól működő énképrész lehet. Például csak a

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

személy tudhatja biztosan, hogy a tetteit jó vagy rossz szándékkal követte-e el. A sok történetben előforduló tanulsággal élve: mindig neked kell emlékezned, hogy kicsoda vagy valójában.

Az **önismeret**, önmegismerés egy olyan önmagunkra irányuló lelki folyamat, amely során megismerjük [személyiségünk](#) tulajdonságait, képességeit, szándékait, érzelmeinket, gondolatainkat és mindezek együttes működését.

Az önmegismeréshez szükség van [őszinteségre](#), hogy be tudjuk vallani magunknak azokat az igazságokat is, amelyek bevallása fájdalommal jár.

Az önismereti folyamatot jó esetben [önelfogadás](#) követi.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Dráma – harmadik modul

Ráhangelődés

Ld. második modul. Ismételjük át, ha szükséges egymás nevét, szokásait, mire emlékszünk, mit szeret és mit nem. Mit mondott magáról a korábbi foglalkozásokon stb. Irányítsuk már az elején a játékot a pozitív tulajdonságok kiemelése felé. Még korai egymás bírálatába belekezdeni, ahhoz jó stabil, biztonságos csapattá kell kovácsolni a társaságot, hogy el tudják fogadni a kritikát és épüljenek belőle, ne sértődjenek meg.

Jelentésteremtés

Társismeret, társbemutató.

A játékokat ismételten a javasolt vagy más hasonló játékgyűjteményekből választhatjuk ki, a második modulban leírtak szerint.

Most arra kell figyelni, hogy miből indulhatnak ki a játékok közben. Mire támaszkodhatnak, mit tudnak egymásról stb. Azt is fel kell mérni, hogy milyen kapcsolatok alakultak ki időközben a csoportban. Nagyon elővigyázatosnak kell lenni, hogy ne a klikkesedést erősítsük a csoporton belül, és hogy ne menjen el a játék az esetleges elmérgesedő viszonyok, az előítéletek erősítése felé. Ha lehet, alkalmazzuk a távolítást. Ne engedjük teret a minősítésnek. Ne kerüljön sor a tiltásra, helyette úgy fogalmazzuk meg az elhangzó mondatokat, hogy csak pozitívumok sülhessenek ki belőle. Pl. Folytasd a mondatot! Azt szeretem benned... Azt tanultam tőled... stb. Azokat a csoporttagokat is dolgoztassuk együtt, akik egyébként nem keresik egymás társaságát.

Tereljük a foglalkozást a pozitív tulajdonságok kiemelése felé, de ne legyen belőle egymás ajnározása. Próbáljuk megtalálni a középutat.

Egy lehetséges gyakorlat:

Mi lenne, ha...? Ld. Játékkönyv, szerkesztette: Kaposi László (55. oldal) Ha komolyan veszik

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

a játékot, kellő távolytással dolgozhatunk. A játék komolyságát a korábbi foglalkozásokon alapozhatjuk meg illetve a jó foglalkozáskezdéssel.

Vagy

Páros játék. A páros egyik tagja ülő társa mögé állva egyes szám első személyben beszél társáról, azaz bemutatja társát. Utána szerepcseré. (Nehezebb kellemetlen dolgokat mondani egyes szám első személyben, ráadásul szerepcserékor visszakaphatja korábbi gonoszságait.)

Reflektálás

Azt tapasztaltam, hogy aránylag hamar alakulnak ki kisebb klikkek a csoporton belül. Az ugyanazon helységből származók vagy egymáshoz közel lakók csoportosulnak, vagy az egyforma képességűek. Nagyon sok belső energiát mozgatnak. Sokukkal évek óta nem történt semmi. Most mozdultak ki először a jól megszokott közegükből. Nem a megszokott szerepkörben vannak. Éppen ezért másnak akarnak látszani, mint amilyenek valójában. Ugyanakkor meg akarnak felelni, de még nem igazán tudják, hogy kinek vagy minek kell megfelelniük. Kezdetben nagyon akarják kedvelni egymást, majd ha valamilyen okból egymás ellen fordulnak, akkor ugyanolyan vehemenciával akarják egymást megsemmisíteni. Már első pillanattól kezdve oda kell figyelniük a lehetséges konfliktusokra. A kiközösítést okozhatja az is, ha valaki jobb képességű, de az is, ha a csoportátlagnál gyengébb vagy csak egyszerűen visszahúzódóbb. Az is meghatározó lehet, hogy valaki dohányzik vagy sem. Általában azok az erősebbek, akik többen vannak. Az is fontos, ha a tanár dohányzik, igyekezzen ugyanannyi időt tölteni a nemdohányzókkal is, mint a dohányzókkal, és fordítva, mert szokásaival egyik vagy másik csoportot erősítheti. Mivel az oktatásnál elkerülhetetlen a differenciálás, beindulhat a féltékenykedés. Ezt a dráma segítségével kezelhetjük vagy megelőzhetjük.

Fogalomtár

Empátia: Empátia az embernek az a képessége, hogy egy másik ember szempontját felfogni és megérteni képes.

Az empátia érzés megnyilvánulása például, ha valaki egy másik bánatát hallgatva, az adott helyzetet elképzelve saját élményként éli meg: azonosan érez vagy gondolkodik, és következőképpen hasonlóan cselekszik is.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Ettől különbözik a [szimpátia](#), a rokonszenv vagy együttérzés, amelynek lényege, hogy az ember például egy panaszkodó beszámolóját elfogadja vagy amiatt megsajnálja, és esetleg emiatt segít rajta.

Az empátia képessége nélkül az ember nem számít lelkileg teljesen kifejlett, egészséges személyiségnek.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Dráma – negyedik modul

Ráhangolódás

Asszociációs kör. Fejezzétek be a következő mondatot! Nekem a kirekesztésről a jut eszembe.
Nekem az együttműködésről/összetartozásról jut eszembe.

Jelentésteremtés

Csapatépítés. Bizalom kialakítása.

Egyik legfontosabb foglalkozás. Szükség esetén több ilyen foglalkozást is tarthatunk, vagy egyik másik csapatépítő játékot visszahozhatjuk ráhangolódásképpen bármelyik óra elejére.

Itt kerülhetnek sorra a bizalomjátékok is. Csak akkor, ha már annyira összeforrt a csoport, hogy ez lehetséges.

Ne hozzuk versenyhelyzetbe a játszókat, de kelljen megalkotniuk valamit közösen, amit egyedül képtelenség lenne és a végén együtt tudnak örülni a végeredménynek.

A csoportból kimaradt, kiszorult vagy kiszorultak is beolvadhatnak a csoportba, ha odafigyelünk rájuk illetve arra biztatjuk őket, hogy megszólaljanak, a többieket meg arra, hogy odafigyeljenek rájuk. Ha bátortalanul szólalnak meg kihangsúlyozzuk őket, ha nem szólalnak meg maguktól, kérdezzük őket illetve csoportvezetéssel bízzuk meg. Segítsük ötleteik érvényesülését.

Egy lehetséges gyakorlat:

Együtt építés. Hármass csoportokban játszunk. A csoport egyik tagjának bekötjük a szemét, a másik tag irányítja és így építenek építőkockákból egy tornyot vagy rajzolnak egy házat (virágot, lovat, bármit). Az irányítónak nem szabad hozzáérnie az építőhöz csak szóban irányíthat. A harmadik játékos a megfigyelő. Végén a megfigyelő elmondhatja, hogy Mitől működött volna jobban a páros. Az nem érdekes, hogy mit rontottak el. Minden játékos

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

kerüljön minden szerepkörbe.

Vagy

Székfoglaló. Annyi szék, mint amennyien vagyunk. Mindenki egy széken ül, kivéve a tanárt, aki a tőle legtávolabb elhelyezett üres székre próbál meg leülni. A játzók megpróbálják megakadályozni úgy, hogy folyamatosan helyet cserélnek és arra a székre ülnek, amelyik felé a tanár sétál. A tanárnak mindig ugyanabban a tempóban kell haladnia. A játzók nem állhatnak az útjába. Ha nem figyelnek egymásra, vagy nem dolgoznak össze, akkor sikerül a tanárnak leülnie. A csoportnak közösen kell rájönnie, hogy hogyan akadályozhatják meg, hogy a tanár elérje az üresen hagyott széket.

Reflektálás

Ha a végén sorra mindenkit fekvő helyzetből a földről felemelnek társai kb egy méterre úgy, hogy mindenki csak egy vagy két ujját használja, akkor bizonyára van némi bizalmuk egymás iránt.

Fogalomtár

Egymásra figyelés.

Segítés.

Együtt könnyebb.

Lehet irodalmi műveket felolvasni vagy filmrészletet lejátszani, vagy egymásnak mesélni saját tapasztalatainkból.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Dráma – ötödik modul

Ráhangelődés

Ld. előző modulok, de a drámajátékos órákról jól ismert mozgásos játékokkal is kezdetünk, majd a későbbiekben is tarkíthatjuk a foglalkozást mozgásokkal, egyébként a kommunikációs, beszédes foglalkozások ellaposodhatnak. Pl. tükörijáték.

Jelentésteremtés

Kommunikáció, spontán beszéd.

A gyakorlatokat ismételten az ajánlott könyvekből vagy más játékkönyvekből választhatjuk és igazíthatjuk a csoport igényeihez, képességeihez, de magunk is kitalálhatunk sok ilyen gyakorlatot. A helyzetgyakorlatok, szituációs játékok is fejlesztik a spontán beszédet és a kommunikáció képességét. A legfontosabb, hogy odafigyeljünk a kommunikáció pontosságára illetve választékosságára. Arra készítssük a játékosokat, hogy kerüljék a hétköznapi félszavakkal való kommunikációt illetve a szlenget is.

Dolgozhatunk kötött szöveggel is. Ennek később, ha kifelé is meg szeretnénk mutatni magunkat igen nagy hasznát vehetjük.

Egy lehetséges gyakorlat:

Az egyik játékos kezébe egy egyszerű ábrát adunk. Pontosan el kell mondania, hogy mit lát ahhoz, hogy a többiek pontosan le tudják az elmondottak alapján rajzolni. Az ábra térbeli elhelyezése és méretei is fontosak. Ld. Rudas János: Delphi örökösei

Vagy

Valaki elkezd mesélni egy történetet, a többiek anélkül, hogy egymás szavába vágnának, egy-egy szót mondanak. A mesélőnek ezeket a szavakat bele kell szőnie történetébe. Ld.

Kaposi László: Játékkönyv

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Reflektálás

A legnehezebb a megszokottól való eltérés. Az, hogy egy hétköznapinak mondható szituációban ne úgy fejezzék ki magukat, ahogyan azt egyébként tennék. A helyzetgyakorlatokban, ráadásul beleélik magukat így nagyon nehéz egyszerre benne lenni és tudatosan gondolkodni, figyelni.

Fogalomtár

Verbális kommunikáció a [beszéd](#) és az írás. Ezek az emberiség története során alakultak ki, de egymástól távol eső időkben.

A nonverbális kommunikációval már Charles Darwin is foglalkozott. Szerinte a verbális kommunikáción kívüli érzelmek, gondolatok, szándékok kifejezésére szolgálnak. A nonverbális kommunikációs eszközök kiegészítik, megerősítik vagy gyengítik, ill. megcáfolják a verbális jelzések jelentését.

Buda Béla a nonverbális kommunikációs jelek közül kiemeli a mimika, a tekintet, a testmozgás, a testtartás, a gesztus, a távolságtartás vagy proxemika, az emblémák jelentőségét.

Metakommunikációnak nevezik a [kommunikációs](#) folyamatban a nem verbális jelek használatát. Fajtái: mimika, vokális kommunikáció, tekintet, mozgásos kommunikáció, testtartás, térköz.

A metakommunikáció az élőszóbeli kommunikáció légkörét - atmoszféráját - tükrözi. Kifejezi a kommunikációs folyamatban résztvevők viszonyát (hangulatát) egyrészt egymáshoz - közlő < befogadó -, másrészt a résztvevő-résztvevők viszonyulását a közlemény tartalmához. A nonverbális jelek csak közlő eszközök a metakommunikáció folyamatában. A kommunikációnak számos eszköze van, ezek egyike a verbális nyelv. A kommunikációnak két alfaja van: verbális (tehát szavakkal való kommunikáció) és non-verbális kommunikáció (azaz a testbeszéd, például gesztusok, mimika, stb.) A metanyelvet lényegesen nagyobb arányban (65-70%) használjuk, mint a verbális jeleket. Funkciói: társas kapcsolatok kezelése, énkép bemutatása, csatornavezérlés, attitűdök bemutatása, érzelmek közlése.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Megjegyzendő, hogy a terminológia zavaros. A metanyelven a nyelvészek nem is olyan régen még a nyelvi leírás nyelvét értették (nyelvet leíró nyelv). A görög "meta" előtag általában a valamin túl/kívül/felül stb. levő dolgokra vonatkozik. '

Ezek nem metakommunikációs, hanem kommunikációs eszközök. Az állatok is kommunikálnak, és az állati kommunikáció is ugyanazt az eszköztárat veszi igénybe, mint az emberi, csak éppen, mivel minden kommunikáló állatnak mások az a képességei, igényei, motivációja, célja stb., más tételeket válogat ki belőle.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Dráma – hatodik modul

Ráhangolódás

Ld. korábbi modulok. Ismételten kapcsolódjunk a korábbi modulokhoz. Ismételjük meg a kedvenc játékokat. Alakítsunk ki csoportszokásokat. A mozgás ismét jól jöhet a sok gondolkodás mellett.

Jelentésteremtés

Koncentráció és memória fejlesztése.

Tudatosítsuk a játzókkal, hogy e nélkül lehetetlen a tanulás. Nem utolsó sorban azt is, hogy kortól függetlenül mindenki fejlesztheti koncentrációs képességét valamint memóriáját.

Kezdjük egyszerű gyakorlatokkal és haladjunk a nehezebbek felé, de ne felejtsünk el pihenni sem.

Talán épp koncentrációs képesség fejlesztő gyakorlatból találunk legtöbbet a játékkönyvekben, sőt a tankönyvekben is. Éppen ezért könnyű dolgunk van. A kihívás mindössze a megfelelő gyakorlatok kiválasztásában és összeszerkesztésében rejlik.

Lehetséges gyakorlatok.

Bármilyen ritmusos, szóalkotós vagy számolós játék megfelel.

Memóriát memoriterekkel is fejleszthetünk és akkor két legyet is ütöttünk egy csapással.

Továbbá lehet egyszerűen szavakat/mondatokat mondani körben és ezeket megjegyezni.

Vagy tárgyakat gyűjteni és alapos megfigyelés után letakarni egy lepedővel, majd felsorolni őket.

Vagy.

Mi változott? Ld. Kaposi László: Játékkönyv

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Reflektálás

Nagy sikere van. Rendkívüli módon küzdenek a sikerért. Kivétel nélkül mindenki ér el eredményt ezek gyakorlásában. Nehézséget csak az okozhat, hogy a játékosok egy része hamarabb megérti, míg mások később, így egyszerre éri az egész csoportot sikerélmény, csak nem ugyanazért, de ez mellékes.

Fogalomtár

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Dráma – hetedik modul

Ráhangelődés

Ezt igazán érdemes kedvenc játékkal kezdeni, de beszélgethetünk a színházról vagy jobb híján a TV-ben látottakról, esetleg filmekről is.

Jelentésteremtés

Kreativitás, fantázia.

Legizgalmasabb és legjátékosabb foglalkozás. Mindössze arra kell figyelniük, hogy ne szabaduljon el a társaság és a jókedv ne menjen a foglalkozás rovására.

A szituációs játékok és helyzetgyakorlatok gazdag tárháza áll rendelkezésünkre.

Megnézhetünk közösen egy előadást vagy filmet, esetleg filmrészletet és beszélhetünk, annak megoldásairól, ötleteiről.

Lehetséges gyakorlatok:

Kötött végű/kezdetű improvizáció vagy kötött szövegű improvizáció. Jelenetek kis csoportokban kötött térrel, szereplőkkel, szituációval vagy teljesen szabadon.

Reflektálás

Nehézséget az okozhat, hogy nem bíznak saját ötleteikben, éppen ezért utánoznak valakit vagy valakiket leginkább a TV közszereplőit, mert a média a garanciát jelenti számukra, arra, hogy nem tévedhetnek, vagy ha igen, hát nem övék a felelősség. Arra kell sarkallni őket, hogy a saját ötlet mindennél fontosabb, még akkor is, ha az esetlenebbnek tűnik. Ne fogadjuk el a „majomkodásokat”, idéetlenkedéseket.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Fogalomtár

Szituáció: valamely cselekmény, esemény lezajlását meghatározó tényezők összessége; a cselekményes szerkezetű műalkotásokban azoknak a körülményeknek az összessége, amelyek a hőst valamilyen, a cselekmény szemszögéből nézve jelentős elhatározásra, cselekedetekre készítetik.

Improvizáció vagy rögtönzés: az alkotás és előadás egyidejű folyamata.

Kreativitás vagy alkotókészség: a [személyiségtulajdonságok](#), [gondolati](#)- és gyakorlati-cselekvéses képességek sajátos összerendezettsége a [személyiségen](#) belül, ami lehetővé tesz valamilyen szintű [alkotást](#), és emellett még [viselkedésben](#), [magatartásban](#) is megnyilvánul.

Az alkotás nemcsak ott van jelen, ahol az [ember](#) nagy történelmi jelentőségű műveket teremt, hanem mindenütt, ahol az ember elképzeli, kombinál, változtat, valami újat teremt, bármilyen szegényesnek is tűnjék az a [zseni](#) alkotásához képest. (Vigotszkij, 1967)

Spontaneitás: ösztönösség, közvetlenség

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Dráma – nyolcadik modul

Ráhangelődés

Beszélgetés a viszonyulás és viselkedésformákról, vagy arról a témáról, miről a foglalkozás fog szólni. Azokról a fogalmakról, amiket a későbbiekben használni fogunk. Stb.

Jelentésteremtés

Döntéshozatal

Bármilyen témát választhatunk, a lényeg, hogy a csoport határozza meg, hogy mi érdekli őket és mi nem. Érdemes órákkal korábban elkezdni a témagyűjtést és közösen választani az összegyűjtött témákból olyat, amelyik leginkább és legtöbbször érdekli. Időközben ne feledkezzünk meg a szerződésről sem. Ekkorra már kell lennie írásban vagy szóban egy megállapodásnak, amit közösen kötöttünk. Ld. első modul.

Ne feledkezzünk meg arról sem, hogy a dráma feladata valóban az, hogy bevonjuk a játzókat a történetbe, illetve minél jobban átélhessék az adott helyzetet, de semmiképp se pszichologizáljunk, illetve ne csak a felszínt kaparásszuk. Illetve jó előre készítsük fel őket, hogy nem szándékozunk alapigazságokat megfogalmazni a foglalkozás végére, a cél mindössze a gondolkodás maga. Arról se feledkezzünk meg, hogy ha belerángattunk valakit egy a szituációból adódó állapotba, hozzuk is ki onnét. Soha ne vigye magával a „figurát” a szünetre.

Egy lehetséges foglalkozás terve:

Ld. melléklet.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Reflektálás

Kissé nehéz kipiszkálni belőlük, hogy mi érdekli őket, de ha sikerül beindítani a gondolkodásukat, akkor jobbnál-jobb ötletek kerülnek a felszínre. Mindenki mondjon legalább egy témát. Ha lehet, vonjuk össze a témákat. Senki ne érezze, hogy az ő kérése süket fülekre talált.

Ilyen típusú foglalkozást akár többet is tarthatunk, attól függően, hogy hogyan viszonyulnak hozzá és milyen témákat hoznak fel.

Fogalomtár

Viselkedéstípusok:

1. Passzív (szubmisszív): Passzív ember viselkedésére az jellemző, hogy kerüli a problémás helyzeteket. A kommunikáció elől kitér, visszafogottan viselkedik.
2. Asszertív: Az asszertív, vagy más szóval a kellő határozottságú és öntudatú emberre az jellemző, hogy környezetével összhangban igyekszik elérni céljait. Van önbizalma, határozott, szemkontaktust tart, erőt nem alkalmaz, együttműködő.
3. Agresszív: Az agresszív ember gyakran mérges, elvörösödik, felfújja magát, szuggesztív tekintetű. Általában erőteljesen gesztikulál, hangos, a véleményét tényként közli, ténynek állítja be.
4. Manipulatív: A manipulatív ember próbálja rejtetni érzelmeit, gondolatait, gyakran a környezetét utánozza, igyekszik a legsikeresebbnek tűnő társát utánozni, a többieket pedig megtéveszteni, saját sikere érdekében.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Dráma – kilencedik modul

Ráhangolódás

Szerepjátékkal kezdjük. Kezdetben lehet semleges, szórakoztató szerepjátékokat játszani. A ráhangoló szerepjáték formailag hasonlít a később használtakra vagy azt is lehet, hogy már tartalmat vezetünk be általa. Megteremtjük a kontextust.

Jelentésteremtés

Konfliktuskezelés. A konfliktusról általában. A konfliktus fogalma, archetípusai.

Nagyon fontos lehet a kellő távolítás. Bár ez is csoportfüggő. Ekkorra már jól kell ismernünk a csoportot és ne vigyünk be olyan témát, ami közvetlenül érinti a csoport valamelyik tagját. Ha sok roma származású tanuló van a csoportban, akkor a problémát vigyük át a feketék világába. Nagy valószínűséggel ebből Magyarországon nem lesz különösebb gond.

Ha van valamilyen konfliktus a csoportban, keressünk erre egy analóg helyzetet. Máshol, máskor és másokkal történik mindez. Így a szerep védi a játzókat.

Egy lehetséges foglalkozás terve:

Ld. melléklet2

Reflektálás

Az egyik csoportban például problémát jelentett, hogy az egyik egyébként sem közkedvelt tanuló puskázott egy felmérő alkalmával. A többiek nagyon haragudtak rá. Ez például remek témalehetőség.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Fogalomtár

Konfliktus: Egyének vagy társadalmi csoportok közötti olyan ütközés, amely mögött igények, szándékok, vágyak, törekvések, érdekek, szükségletek, nézetek, vélemények, értékek szembenállása húzódik meg. Harcra, összeütközésre akkor kerül sor, amikor a felek viselkedése akadályozza egyikük vagy másikuk igényeinek érvényesítését, vagy értékrendjük különböző.

A konfliktuskezelés archetípusai: bosszúállás, krisztusi megbocsátás, törvénytisztelet vagy közös érdek érvényesítése.

Az összes fogalmat érdemes gyakorlattal, szerepjáttékkal megmutatni. Nem kell hosszasan magyarázatni. Remek gyakorlatokat találunk pl. a Szekszárdi Júlia: Új utak és módok című könyvben. Érdemes a fent említett könyv önismereti tesztjeit is kitöltetni, elemezni, megbeszélni.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Dráma – tizedik modul

Ráhangelődés

Kezdhethetjük újra szerepjátékkal, akár a későbbiekben használt forma gyakorlása végett, akár a kontextus megteremtése végett. Attól függően, hogy mi a szándékunk ezzel a foglalkozással. Mivel és hogyan szeretnénk foglalkozni. Majd fokozatosan vigyük be pl. a „másság” fogalmát. A másság, mint a konfliktusok okozója értendő.

Érdekes beszélgetni, akár kezdésként is, a konfliktuskezelő stratégiák működéséről. A problémamegoldó stratégiáról.

Lehet kezdeni önvizsgálattal is. Pl. Milyen konfliktuskezelő stratégiákat alkalmazok én? (Ld. Szekszárdi Júlia: Új utak és módok, Bp. 2008, 175. o.)

Jelentésteremtés

Konfliktuskezelő stratégiák. A problémamegoldó stratégia.

A különböző érdekek is lehetnek a konfliktus okozói. Lehetőleg olyan óratervet készítsünk, ami érinti a csoportot, de a történet legyen távolítva.

Az alkalmazott módszer lehet a tanítási drámából ismert, de remek lehetőségeket rejt ilyen téren a szakértői dráma is.

Egy lehetséges foglalkozás.

Ld. Szekszárdi Júlia: Új utak és módok, Bp. 2008, 181. o. – A konstruktív problémamegoldás gyakorlása. A problémamegoldó folyamat bemutatása elképzelt történettel.

Ezt az óratervet Szekszárdi Júlia gyerekeknek írta, de kis módosítással felnőttek számára is kiváló. Ahogy igen gyümölcsöző lehet a gyerek számára, ha bele kell élniük magukat a szülő helyzetébe, szerepébe, úgy ez fordítva is igaz.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Reflektálás

Nagyon oda kell figyelni, hogy ne legyen hangzavar és ne legyen veszekedés a vita helyett. Ehhez a témához mindenki „nagyon ért”. Saját tapasztalatai és saját jól bevésődött véleménye, elképzelése is van mindenkinek. Tapasztalataim szerint a „szemet szemért, fogat fogért” elv érvényesül leginkább. Természetesen ez is csoportfüggő. A hosszas konfliktuskezelés után, mikor már látszólag mindenki érti a helyzetet, is elhangozhat az „Oké! Itt nem verem meg, de ha a városban összefutunk, kezét-lábát eltöröm” mondat. A megbocsátás, egyenlő a gyávasággal, gyengeséggel, meghunyászkodással, és az megvetendő, mondják.

Fogalomtár

„másság”: jelentheti a homoszexualitást is, de a bőrszín szerinti megkülönböztetést vagy egyszerűen a viselkedést vagy értékrendet, vagy bármi mást is, amitől valakit különlegesnek vagy másnak ítélünk meg.

Konfliktuskezelő stratégiák: önérvényesítő, önalávető, elkerülő, kompromisszumkeresés, problémamegoldó stratégia.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Dráma – tizenegyedik modul

Ráhangelődés

A tízes modul ráhangelődési ötleteiből felhasználhatjuk itt azt, amelyik onnan valamilyen okból kifolyólag kimaradt. Az ott elhangzott ráhangelődési lehetőségek egy alkalomba nem sűrítethők bele. Ezen kívül, vagy ezek mellett még fogalmazhatunk én-üzeneteket. (Ld. Szekszárdi Júlia: Új utak és módok, Bp. 2008, 188. o.)

Jelentésteremtés

Konfliktuskezelés. Közös problémamegoldás gyakorlása saját élményű történettel.

Itt a legfontosabb a megfelelő téma valamint módszer kiválasztása. Az általam javasolt foglalkozás(ok), témák vagy megoldások csak a lehetőségeket jelentik. Egy foglalkozást pontosan ugyanabban a formában, amit egy drámatanár leírt soha nem tudunk megismételni. Minden esetben a csoporthoz kell igazítanunk az egyébként valaha valahol jól működő foglalkozás tervét. Tehát a Szekszárdi Júlia által írt óratervek sem átvehetőek „testreszabás” nélkül. Különösen, mert azok az óratervek gimnazistáknak íródtak. Mindössze az ötlet felhasználható. Azon kívül a tanítási drámákból ismert formákat és tartalmakat használhatjuk. Valamint a józan eszünket, mivel megítéljük, hogy a csoportnak milyen foglalkozás lesz megfelelő. Mi az, ami nekik nem túl nehéz, de nem is túl egyszerű. Ami kihívás és érdekfeszítő, hiszen éppen ez foglalkoztatja őket. Éppen ezért érdemes időben témákat gyűjteni. Már az első modulban feltűntettem a téma gyűjtést. Erről nem kell időközben megfeledkeznünk és akkor időben megismerhetjük a csoport érdeklődési körét. Azt, hogy mivel foglalkoznak szívesen. Továbbá, a szintén első modulban említett szerződésről se feledkezzünk meg közben, akkor az is megfogalmazódhat, hogy hogyan foglalkozhatunk egy-egy témával, vagy, hogy kinek hol vannak a határai, hogy ne sértsük meg azokat. Nem utolsó sorban, ha jól sikerültek az önismeret, csapatépítés, vagy a bizalom foglalkozások, akkor szintén megismerhetjük lehetőségeinket. Valójában a korábbi modulokra azért volt szükség, hogy a mostaniakat kellőképpen előkészítsük.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Egy lehetséges foglalkozás:

Ld. Szekszárdi Júlia: Új utak és módok, Bp. 2008, 184. o.

Reflektálás

Mi itt a 9. modulban említett problémát boncolgattuk. A puskázás problémáját, amit a csoport árulásnak minősített. Úgy gondolták, hogy csoporttársuk az egész csoport becsületén ejtett csorbát cselekedetével és ezért a modulzáró vizsgákon az egész csoportot negatívan fogják megítélni. Témaként egy analóg helyzetet vittem. Egy munkaközösségben, az egyik alkalmazott kisebb összeget vett kölcsön a közös, hosszú hétvégi stábkonferenciára félretett pénzből, egy rövidebb időre. Nem tudja időben pótolni a titokban kölcsönvett összeget és lebukik. A csoport játszotta a közvetlen kollégákat. Én vagy egy láthatatlan (pl. egy üres szék) szereplő a hibát elkövető személyt.

Fogalomtár

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Dráma – tizenkettedik modul

Ráhangelődés

A konfliktusokról korábban tanultak átisméltése, összefoglalása, tudatosítása, rendszerezése. A Szekszárdi Júlia: *Új utak és módok* című könyv 190. oldalán található *Törekedjünk az asszertivitásra* című foglalkozás valamint az ugyanennek a könyvnek a 193. oldalán található „*Ki mit tenne a következő konfliktushelyzetben?*” című feladatlap kitöltése, megbeszélése.

Jelentésteremtés

Választott témák. Szülők és gyerekek, gyereknevelés.

A résztvevők minden tagjáról kiderült, az együtt eltöltött idő során, hogy vagy agresszíven viselkednek konfliktushelyzetekben, vagy ha időben felméri, hogy az ellenfél agresszívebb náluk, akkor szubmisszívvé válnak. Az asszertivitás fogalmát alig ismerik. Már korábban is foglalkoztunk az asszertivitással (ld. 8. modul, illetve a konfliktusokról szóló modulok kapcsán is). Az anya-gyerek viszonyban saját magukat vélték a domináns félnek, így természetesen konfliktushelyzetekben a problémát a kiabálás, időnként az elcsattanó pofon oldotta meg. Így indokoltnak tartottam a téma kiválasztását éppen ebben a formában. Így ráadásul két legyet üthetünk egy csapásra, mert a konfliktusmegoldó képességüket is fejlesztettük egyben. Olyan konfliktus helyzetekkel foglalkoztunk, amilyenekbe nap mint nap belekerülnek.

Roppant mód kell törekedni az asszertív megoldásokra ezekben a szerepjátékokban. A szerepjáték feloldja a gátlásokat, jókedvű „szerepléssé” válik vagy válhat a foglalkozás. Bizonyos szintig ez nem is baj, csak arra vigyázzunk, hogy ez a felhőtlen jókedv az őszinteséget hozza ki, de ne vigye el a játszókat a „túljátásba”. Az egyes anya – gyerek páros szerepjátékokat jó alaposan beszéljük meg. Mi valós és mi nem a látott játékból? Ne engedjük a régi berögzült mondatok szajkózását. Keressük a megfelelő megoldást. Az arany középutat. Törekedjünk az asszertivitásra. Képviseljük a gyereket, ha mindannyian egyetértenek abban, hogy „Én vagyok a felnőtt! Én tudom, hogy mi jó a gyerekeknek! Csak jót akarok neki! Ha ezt nem érti, jönnek a büntetések!”. Az is előfordulhat, hogy rendkívül megértőek lesznek.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Mindent megértenek, amit a gyerek felhoz mentségére egy-egy vétség esetén. Ebben az esetben vigyáznunk kell a hamisságokra vagy a túlzott szubmisszivitásra is.

Egy lehetséges foglalkozás:

Ld. Szekszárdi Júlia: Új utak és módok, Bp. 2008, 195. o.

Reflektálás

A témát a csoporttagok választották. Ennél a célcsoportnál a leggyakrabban felmerülő témák: szerelem, házasság, párkapcsolat, szexualitás, gyereknevelés, álláskeresés, állásinterjú (ld. később, 16. modul, de a képzés külön foglalkozott az álláskeresés témakörrel) valamint a konfliktuskezelés. A szerelem, házasság, párkapcsolatról jól kialakult, eléggé sztereotip, de rendíthetetlen elképzelésük volt. Ez volt a szünetekben az egyik leggyakoribb téma a szex után. Úgy gondoltam, hogy ugyan jó lenne ezzel is foglalkozni, de minden nem fér bele, így valamiről le kell mondani. Ahhoz, hogy jussunk is valamire ebben a témakörben, sokkal több időre lett volna szükség, mert túl határozottak és berögződöttek voltak a hozott vélemények. Nem sok rugalmasságot mutattak a résztvevők ebben a témában. Ráadásul a konfliktuskezelést alkalmasan fontosabbnak ítéltém, mert az a mindennapi együttműködésünket, annak minőségét befolyásolta. A feszültség majdnem folyamatosan lógott a levegőben. Egyik pillanatban a megszokottnál jobban szerették egymást, másik pillanatban ha összekaptak valami felszínes apróságon, öltre mentek volna. Ezért a konfliktuskezelést a párkapcsolat elé helyeztem a fontossági sorrendben. Ez elég sok időt vitt el, mint ahogyan azt a modulokból is láthatjuk.

A szexualitás az irodalom, szövegértés területére csúszott. Olyan témakörökkel, szerzőkkel foglalkoztak, olyan tartalmú szövegekkel, amelyekben a szexualitás kendőzetlenül jelenik meg. Pl. Boccaccio műveiben. Ezek jó beszélgetések kiindulópontjaivá váltak, miközben a szövegértésük is fejlődött. (Bár nem ez a tartalom jellemezte a szövegértés modulokat.) Így maradt a gyereknevelés és a konfliktuskezelés, mint téma.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Fogalomtár

Asszertivitás, szubmisszivitás, agresszió. Ld. 8. modul, de legjobb, ha hozunk olyan olvasmányokat, történeteket, amelyekben valamelyik szereplő így vagy úgy viselkedett. Ha sikerül eljátszatnunk velük (pl. Tulajdonsághordozó, ld. Kaposi László: Játékkönyv) valamilyen formában a viselkedésformákat, az a legideálisabb.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Dráma – tizenharmadik modul

Ráhangolódás

Indíthatunk beszélgetéssel. Pl. asszociációs kör vagy színházi élmények megosztása vagy elképzeléseink, ismereteink megosztása a színházról. Lehet bejátszani jeleneteket színházi előadásokból, azokat megbeszélni. (pl. Zeffirelli: *Rómeó és Júlia* című film)

Jelentésteremtés

Szituációs játékok, helyzetgyakorlatok.

Kezdetben egyszerű szituációs játékokat válasszunk, és egyszerre mozgassuk az egész csoportot, hogy ne legyenek nézők. Ne legyen lehetőségük egymás megfigyelésére, majd minősítésére. Hangsúlyozzuk, hogy nem a játék „látványossága” a fontos, hanem a kifejező ereje, a tartalma. Ld. javasolt játékok, lent.

Javasolt játékok:

Pl. Kaposi László: Játékkönyv – „Élet-Játék”, A helyzet kulcsa, Ki vagyok én, Szinkronizálás, Halandzsa, Beszélgetés számokkal, Szómágus, A szöveg marad, Tulajdonsághordozó, Stop!, Ki vagy és mit akarsz?, Hotelportás, Most mutasd meg!, stb.
Egy lehetséges foglalkozás terve.
Ld. melléklet3

Reflektálás

Ez a csoport nagyon szeretett énekelni, táncolni, ezért megjelentettünk egy reneszánsz udvart. Ezzel lehetőség nyílt a reneszánsz tanítására (bármilyen más is lehetett volna) és a feszültségek oldására a zene és a tánc által. Ebben jól érezték magukat és utána könnyebb volt őket rávenni bármilyen játékra. Ráadásul

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

már-már körvonalazódott a félév végi „produkció” is és úgy tűnt, hogy hajlanak a Mátyás mesék felé.
Így került a képbe épp a reneszánsz.

Fogalomtár

Dráma: A [líra](#) és az [epika](#) mellett a három alapvető [műnem](#) egyike, az alapvetően párbeszédre (dialógusokra) épülő, többnyire [színházi](#) előadásra szánt [irodalmi](#) alkotások (drámák, drámai művek, illetve színművek) összefoglaló elnevezése.

A szót a köznapi használatban mindenféle feszültséggel teli, nagy indulatokat mozgó eseményre is használjuk (családi dráma, drámai pillanatok stb.).

Komédia: A komédia vagy vígjáték olyan [drámai műfaj](#), amelyben a világot komikusan ábrázolják, ezzel a nézőt nevetésre ösztönözve. Ellentétekre épül: [valóság-látszat](#), értékes-értéktelen. Az ilyen művekben gyakori egy-egy [élethelyzet humoros](#) ábrázolása, emellett a félreértések is fontos szerepet kapnak.

Tragédia: A tragédia középpontjában egy [konfliktus](#) áll és egy tragikus [hős](#), aki bátran szembeszáll az egész világgal, vállalja önmagát és valamilyen magasztos célért küzd. Általában hibái is vannak, ennek ellenére vagy épp ezért azonosulni tudunk vele. Egyedül harcol, magára marad és végül el is bukik, de erkölcsi győztesként bukik el. Konfliktusrendszer: a szereplők viszonyulása a konfliktushoz és ezzel együtt a tragikus hőshöz.

Esetleg lehet nagyon röviden mesélni a színházi kifejezőmódokról. A színházi eszköztárról stb. Nem túl mélyrehatóan és sok-sok szemléltetéssel. (képek, filmek stb.)

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Dráma – tizennegyedik modul

Ráhangelődés

Tükörijátékok és/vagy szoborjátékok, pantomim, egymás utánzása.

Jelentésteremtés

Testbeszéd.

Beszélgetés a testbeszédéről. A különböző testtartások, arckifejezések értelmezése. Sok szemléltetőeszköz (kép, filmrészlet) használható.

Játszunk el különböző helyzeteket különböző módon.

Lehet a stílusokkal is játszani.

Lehet variációkat létrehozni egyetlen helyzetre. Pl. állásinterjú. (itt esetleg beszélhetünk a kinézetről, ruházatról, illat stb is.)

Ne csak beszéljünk, és ne csak képeken nézzük meg a különböző testtartásokat, gesztusokat, mimikát, hanem próbáljuk is ki őket a gyakorlatban!

Beszéljük meg, hogy ki, mikor, milyen helyzetben hogy viselkedik? Tudatosítsa ki-k magának, hogy mi jellemző rá és mi nem. Próbáljunk meg odafigyelni a rosszul berögzült szokásainkra, és ha lehet, küszöböljük ki azokat.

Ld. pl. Allan Pease: Testbeszéd – Gondolatolvasás gesztusokból.

Egy lehetséges gyakorlat:

Nyomtassunk különböző érzelmeket kifejező (alapérzelmeket - düh, félelem, undor, meglepetés, öröm és szomorúság - megjelenítő) arcokat, majd teszteljük, hogy ki mennyi érzelmet ismer fel helyesen.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Reflektálás

Ezt külön kérték a csoport tagjai. Az is a csoport kérése volt, hogy a testbeszédet kapcsoljuk össze az állásinterjúval.

Fogalomtár

Kommunikáció. Verbális és nonverbális kommunikáció. – játékos formában. Ugyanazt a közlendőt mondja el szavakkal, majd szavak nélkül.

Mimika: A mimika az arcizmok mozgása révén közöl információkat. Mimikánk részben árnyaltabbá teszi a szavakkal megfogalmazott mondanivalónkat, de lehet szavak nélküli önálló jelentése is. A mondanánk akkor hiteles, ha az arckifejezésünk alkalmazkodik a kimondott szavainkhoz. Az élénkebb beszédet általában élénkebb mimika, a lassú beszédet jellegtelenebb mimika kíséri. Az arc elsősorban az érzelmek kifejezésének a színtere. A szemünk, szánk segítségével képesek vagyunk érzelmeinket kifejezni.

Az arckifejezések árulkodnak a pillanatnyi hangulatunkról, de megmutatják lelki beállítódásunkat is. Mindenki ismeri nevető ráncokat, vagy a szigorúságot mutató homlokráncokat.

A tekintetet tartják az egyik legősibb kommunikációs eszköznek. Partnerünk tekintetéből nagyon sok információ szerezhető. Jelentése van a pillantás időtartamának, a szem behunyásának, a tekintet elfordításának. A tekintet a bensőséges emberi kapcsolatok kialakításának az eszköze, félre érthető használatával könnyen kényelmetlen helyzetbe kerülhetünk.

Gesztikuláció: A gesztikulálás mozgásos kifejező eszköz, a beszédet kísérő fej-, váll-, kar- és kézmozgás. A hatásos gesztikuláció a csípőtől a vállig érvényesül, s csak erős érzelmi feszültség esetén vonódik be a mozgásba a fej. Mozdulataink lehetnek akaratlagosak, akaratlanok, és reflexmozgások.

Tudatosan csak az akaratlagos mozgásunkat irányíthatjuk, de erős akarattal ellenőrizhető az akaratlan

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

mozgások egy része is.

A természetes gesztusok egy parányival mindig megelőzik a kimondott szót, hiszen a gesztus a gondolat keletkezését kíséri.

A testtartás: A testtartás szorosan kapcsolódik a kéz mozgásaihoz. Kommunikációs jelentősége van annak is, hogy a két beszélgető ember milyen távolságra van egymástól. A kommunikáció során kialakított távolságot befolyásolja az ember kulturális háttere, a partneréhez fűződő viszonya, valamint a közös cselekvés milyensége. A távolságot zónákra osztjuk, így megkülönböztetünk intim, személyes, társadalmi, valamint nyilvános zónát.

A testbeszéd: A testbeszéd körébe tartozó sokféle testtartás, gesztus, tekintet sok mindent elárul az emberről, gyakran sokkal többet, mint amennyit szeretnénk megmutatni magunkból.

Mindannyian ismerjük a mondást: A szem a lélek tükré. Az ember tekintete egy meghatározó érintkezési forma, az emberek közötti személyes kapcsolatban a kezdeti kommunikáció eszköze. Tudunk a tekintetünkkel hívni vagy küldeni, csábítani vagy visszautasítani, szeretetet, érdeklődést, haragot és számtalan más érzést kifejezni. Nézésünkkel jelzéseket és visszajelzéseket adunk a másik személyhez való érzelmi viszonyulásunkról.

Nézésünkben benne van minden műveltség, minden tudás, amit eddig elsajátítottunk a világról, az adott témáról.

A testtartás, a mozgás, nagy mértékben befolyásolja az első benyomást, ami rólunk kialakul. A helyes testtartás, a magabiztos járás, azt sugallja: helyes úton járunk, jól vagyunk, a lehajtott fejjel, görnyedt háttal közeledő emberről rögtön érezzük, hogy valami baj van, valami rossz érzést hordoz.

Az emberi hang is nagyon fontos jelző eszköz a kommunikációban. A hang erőssége, a beszéd tempója, a hangmagasság, a beszéd minősége lényeges kifejező eszközök.

Az állásinterjú és a testbeszéd: http://www.lelkititkaink.hu/allasinterju_testbeszed.html

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Dráma – tizenötödik modul

Ráhangelődés

Montágh Imre bármelyik könyvében találunk számtalan remek bemelegítő gyakorlatot. Az állásinterjúk előtt azért is jó titkon ilyen gyakorlatokat végezni, mert segíthet az izgalom okozta stressz feloldásában vagy enyhítésében.

Jelentésteremtés

Beszéd.

Beszélgünk a különféle beszédstílusokról valamint a beszédtechnikáról. Akárcsak az előző modulnál, használjunk sok szemléltetést. Beszélgjük meg a különböző súlyos hibákat és keressük meg a különféle „torzult beszéd” okait. Mi lehet a jelentése a különböző beszédstílusoknak?

Itt is tesztelhetjük magunkat, hogy meg tudjuk-e állapítani, hogy a felvételtől meghallgatott beszélő milyen élethelyzetben és miért beszélt éppen úgy ahogy.

Tarthatunk önvizsgálatot is. Kire, mi jellemző különböző élethelyzetekben?

Játsszuk el a különböző helyzeteket különféle módon. Pl. állásinterjú (ha már unják, lehet bármi más is, pl. behívatott az igazgató az iskolába, mert a gyerek összeverekedett a padtársával. Stb.)

Kapcsoljuk össze az előző modullal.

Lehetséges gyakorlatok:

Ld. Montágh Imre bármelyik könyvében lévő gyakorlatokat. Mindenképp próbáljunk ki néhányat, ne csak beszéljünk róluk. Inkább említsünk kevesebbet a gyakorlatok közül, de azt tanuljuk is meg, hogy ha valaki szeretné otthon gyakorolni, legyen rá lehetősége.

Lehet esetleg hangfelvételeket készíteni saját hangunkról, majd visszahallgatni.

Lehet négy sorosokat vagy más rövid szöveget megtanulni és elmondani különféle módon.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Reflektálás

A foglalkozás szintén csoportigény volt. A készülő előadásunknak is jót tett ez a foglalkozás. Bár nagyon kevés egyetlen modul a beszéd megjavításához.

Fogalomtár

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Dráma – tizenhatodik modul

Ráhangelődés

A korábbi modulokból ismert gyakorlatok megismétlése, összegzése, összefoglalása, tudatosítása. Pl. néhány lélegzőgyakorlat, nyelvtörő stb. Ezeket végezzük a megfelelő komolysággal. Egyenes testtartás, semmi arcmimika.

Ha megoldható, erre a foglalkozásra érkezzenek úgy, mintha állásinterjúra érkeztek volna. Önéletrajzzal a kezükben stb.

Jelentésteremtés

Dramatizált élethelyzetek. Állásinterjú

Beszélgetés: Mibe öltözködünk, ha állásinterjúra megyünk? A frizura, a smink, az illat is fontos.

Az önéletrajz.

A testtartás, köszönés, közvetlenség stb. Ld. korábbi modul.

Illemszabályok.

A beszédstílus. Ld. korábbi modul.

Egy lehetséges foglalkozás:

Mindenki előre fogalmazza meg, hogy mi az ő „álom munkahelye”. Tétélezzük fel, hogy éppen egy ilyen álláshirdetést talál az újságban. Most éppen erre az állásra jelentkeznek. Az álommunkahely HR-esét a tanár játssza. Lehetőség szerint kérje meg egy kollégáját, hogy üljön be az alkalmi „vizsgabizottságba”. Így komolyabb és lehet, hogy életszerűbb is a játék. A különböző „álmokat” már előző héten közölgék a tanárral, hogy tudjon felkészülni. Aki éppen nincs bent a „meghallgatáson”, annak türelmesen, csöndben kell várakoznia az ajtó előtt. Ez is a játék része. Ezt is tudni kell. Nem valószínű, hogy jó szemmel nézik a türelmetlenkedőt, hangoskodót, tilosban cigarettázót stb. Végén megbeszéljük az állásinterjút.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Reflektálás

Ez volt már az első alkalommal is a legelső kérésük, hogy ezt gyakoroljuk. Többen és többször is fogalmazták meg ezt az igényt.

Fogalomtár

Beszélgetés a különböző szakmákról, munkákról, munkahelyekről, képzésekről stb. –erről külön beszélnek a munkaerő piaci tréningen is, ami szintén része a képzésnek.

HR – humán erőforrás.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Dráma – tizenhetedik modul

Ráhangelődés

Beszélgetés az általuk korábban látott, vagy valaha, valahol látott előadásról. A rendelkezésre álló színház műsorának megtekintése. Az előadás kiválasztása. Kritikák olvasása stb. Össze lehet kapcsolni a drámát a szövegértés, szövegalkotással. Ez gyakran előfordulhat, éppen ezért érdemes a szövegértés, szövegalkotás illetve a drámafoglalkozásokat egy napon tartani. Jelentős mértékben segítheti, kiegészítheti egyik a másikat. A tartalmi szemponton túl az idő szervezése szempontjából is előnyös, ha egy napon van a két foglalkozás. Továbbá akkor működhet ez jól úgy tartalmilag, mint formailag vagy időszervezés szempontjából, ha ugyanaz a tanár tartja mindkettőt.

Beszélgetés a színházi háttérmunkáról. Az előadás születéséről a darabválasztástól a bemutatóig. A különböző színházi formákról dióhéjban. A színházról, mint ösztönművészetről. Stb.

Jelentésteremtés

Színházi előadás megtekintésének előkészítése.

A tanárnak korábban meg kell néznie az előadást, hogy tudja mire viszi a csoportot és tudja felkészíteni a résztvevőket. Lehet feladatlapot is készíteni. Ld. 19. modul, bár ott egy film előkészítése szerepel. Itt jobb a tanítási dráma, mint forma. A tartalom előadásfüggő, éppen ezért bármilyen óratervet is írnék ide az használhatatlan lenne, mivel az előadás ismerete nélkül nem lehet megérteni a foglalkozás célját. Valamint biztos nem használható egy másik előadás esetén.

Egy lehetséges foglalkozás:

Egy tanítási dráma óra, aminek segítségével feldolgozzuk a mondanivalót valamilyen analóg történet, helyzet segítségével vagy bármit, ami nehezen érthető az előadásban. Pl. szerepháló, ha nagyon sok a szereplő és érthetetlen a köztük lévő viszonyrendszer. Vagy pl., ha szürrealista díszletben játszódik a darab érdemes kicsit beszélni a szürrealizmusról, vagy bevinni néhány szürrealista festményt fotón vagy megtekinteni ilyeneket az interneten. Tartalmat elmesélni

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

főösleges, mert elvinnék az előadás örömét.

Felhívhatjuk a figyelmet arra, hogy mire figyeljenek fokozottan.

Kioszthatunk egy kérdőívet, amit előadás után kell kitölteniük.

Mindenki kaphat egy külön feladatot, hogy neki mire kell különösen figyelnie. Pl. díszlet, jelmez, fény, hang, megoldások, színészi játék stb.

Ne terheljük túl feladatokkal, mert akkor nem tudják élvezni az előadást. Előadás utáni órán térjünk vissza a megadott szempontsorra és annak alapján beszéljük meg az előadást.

Különben nincs semmi értelme a szempontsornak.

Reflektálás

A csoportban sokan még soha nem voltak színházban. Sokan meg csak évekkorábban az általános iskolai osztályukkal. Azt is meg kellett beszélni, hogy hogyan öltözködjének és, hogy hogyan viselkedjenek. Óriási öröm volt számukra. Ha semmit nem kezdünk az előadással, mert éppen nem olyan jó a színvonala, vagy nincs rá lehetőségünk kezdeni bármit is vele, akkor is érdemes elvinni a csoportot egy előadásra, mert lehet, hogy egy életre szóló élményhez juttatjuk.

Fogalomtár

Színházi fogalmak tisztázása. Pl. rivalda, takarás, zenekari árok stb. Csak olyanokat, aminek szerepe van az előadásban.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Dráma – tizennyolcadik modul

Ráhangelődés

A tetszett-nem tetszett körök illetve a ki hogy érezte magát „fecsegés”, azaz az élmény megosztása.

Jelentésteremtés

Színházi élmény feldolgozása.

Az előadás megbeszélése a korábban (ld. előző modul) kiadott szempontsor alapján. Ne fogadjuk el a tetszett vagy nem tetszett, jó volt stb véleményeket, mivel ez így, önmagában nem vélemény. Mindent indokoljanak.

Ha korábban kellett írniuk „kritikát”, azaz alkotniuk szöveget a cím alapján, akkor most miben térnének el a korábbi írásuktól. Hol módosítanánk rajta? Most mit írnának?

Ismét össze lehet kapcsolni a dráma órát a szövegalkotással. Olvashatunk ismét kritikákat és megbeszélhetjük azok objektivitását vagy éppen szubjektivitását. Valamint azt is, hogy egyetértünk vagy sem.

Szerintünk mitől lenne jobb a látott előadás, vagy milyen más megoldásokat lehetne alkalmazni az egyes jelenetekben.

Ha irodalmi műből készült az előadás, foglalkozhatunk a szöveggel is.

Reflektálás

Akkora élmény volt számukra, hogy bármennyi ideig szívesen beszéltek róla.

Fogalomtár

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Dráma – tizenkilencedik modul

Ráhangelődés

Korábbi filmes élményeik megbeszélése. Ki, mit néz? Milyen a jó film?

Jelentésteremtés

Filmélmény - előkészítés, megtekintés, feldolgozás –az idő szűkében.

Ha kevés az idő, összekapcsolhatjuk ismét a szövegalkotás, szövegértés foglalkozást és a dráma – filmnézés előkészítését. Ld. melléklet4. (abban az esetben, ha ugyanaz a tanár tartja mindkettőt és ugyanazon a napon)

A film megtekintése után pedig megbeszélhetjük a színházi élmény feldolgozásakor megismert módon. Kereshetnek filmkritikákat önállóan az interneten. Egyetérthetnek vagy elutasíthatják azt.

Egyre több teret kell engedni nekik. Minél több önálló munkát, hiszen már közeledik a képzés vége. A továbbiakban önállóan kell boldogulniuk.

A véleményalkotáskor ragaszkodjunk a pontos megfogalmazáshoz és az adekvát kifejezésmódhoz. Ha van rá idő, írassuk le a kialakult véleményüket.

Az előkészítés egy lehetséges változata. Ld. melléklet4 – szövegértés, szövegalkotás, szókincsfejlesztés feladatlap.

Reflektálás

Filmélményük van bőven. Főleg TV-film és sorozat. A mi csoportunkban éppen a szerelem, párkapcsolat és az elfogadás volt terítéken, így az amerikai vígjátékot (ezt külön kérték, hogy ne komolykodjunk), [Craig Gillespie](#): *Plasztik szerelem* című filmjét néztük és beszéltük meg.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Fogalomtár

A filmes szakma, a filmezés, a filmművészet szakkifejezései, ha felmerülnek, érdemes utána nézni a jelentésüknek. Ekkorra már jól boldogulnak az interneten. Ha van rá lehetőség leültetni őket, hogy maguk keressék ki az ismeretlen kifejezés meghatározását. Találjanak válaszokat kérdéseikre.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Dráma – huszadik modul

Ráhangelődés

Néhány héttel korábban arra kérjük a résztvevőket, hogy keressenek olyan történeteket, amelyek szerintük aránylag rövid idő alatt elkészíthetők és eljátszhatók. Ha lehet, legyen valami köze a helyhez, ahol élnek vagy hozzájuk. Arra számíthatnak, hogy közönségük a saját gyerekeik lesznek.

Összegyűjtjük a hozott történeteket.

Megbeszéljük a választási szempontokat.

Kiosztjuk, hogy ki melyik történetet ismerteti, olvassa fel.

Jelentésteremtés

Történetválasztás. Mátyás mesék.

Mindenki átnézheti egyszer az általa hozott vagy a tanártól kapott történetet.

Sok történettel készülünk. Ezeket felolvassuk egymásnak.

Egyeztetünk, megbeszélünk és kiválasztjuk a megfelelő történetet.

A kiválasztott történetet sokszorosítjuk és mindenkinek odaadjuk, hogy otthon olvashassa.

A foglalkozás menetének egy lehetséges változata:

Miután mindenki elolvasta a hozzákerült vagy hozott történetet, sorra felolvassuk egymásnak. Minden történet után röviden megbizonyosodunk affelől, hogy mindenki megértette. Utána kis csoportokban (csoportosulhatnak aszerint is, hogy kinek melyik mese/történet tetszett) megvitatják, hogy melyik - a kiscsoportba bekerült - történet lenne a legmegfelelőbb. Végül a csoportok szószólói ismertetik, hogy mire jutottak. Indokolni is kell választást.

A csoportok szószólóit ezután beültetjük a kör közepére és hangosan próbálnak megállapodni abban, hogy az előző körben továbbjutott mesék közül melyiket válasszák. A „nézők” természetesen beleszólhatnak az egyezkedésbe, de csak akkor, ha leállítják azt (pl. tapssal) és nagyon röviden, tömören és konstruktívan szólnak hozzá.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Reflektálás

Nem sok használható történettel álltak elő. Majd sikerült megállapodnunk abban, hogy mesék között keresgélünk tovább. Kezdetben Fazekas Mihály: *Lúdas Matyi* című művén gondolkodtunk, de végül a *Mátyás mesék* egyszerűbbnek, eljátszhatóbbaknak és rövidebbeknek tűntek.

Az általunk választott mesék ld. melléklet5

Fogalomtár

Dramaturgia: A [színművészet](#), egyik tudományága, amely a színjátszás elméleti kérdéseivel: [dráma elmélettel](#), a [színműírás](#) elméletével, színjáték törvényeivel, szerkezeti felépítésével és színpadi hatásával foglalkozik.

Díszlet: Csak olyan díszletek lehetnek az előadásban, ami otthon vagy a képzés helyén, esetleg lomtalanításból összeszedhetők. Illetve csak olyanok, amelyekre mindenképp szükség van az előadásban.

Jelmez: Csak a rendelkezésünkre álló, otthoni dolgainkat használjuk fel. Csak olyat, ami nélkülözhetetlen.

Kellék: Mindent magunk készítünk el.

Fény: Csak ami rendelkezésünkre áll.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Dráma – huszonegyedik modul

Ráhangelődés

Beszélgetés a dramaturgiáról, a szövegeknyvről, a szöveg szerepéről egy előadásban.

Más előadások szövegeknyvének megtekintése. Ha lehetséges vigyünk be egy színházi- asszisztensi vagy egy ügyelői példányt.

Jelentésteremtés

Történet dramatizálása. Ötletgyűjtés a megvalósításhoz. Ld. melléklet6.

A legfontosabb, hogy a foglalkozás végére megszülessen a szövegeknyv, a dramatizált változat.

Sokkal többet lehet tanulni egy olyan szövegből, amit dramatizálnunk kell, mint egy kész drámából.

Éppen ezért érdemes mesét, novellát vagy más rövid írásművet választani.

Törekedjünk az egyszerűségre.

Lehet, hogy kezdetben tűzijátékot szeretnének az előadásba, de lassan rájönnek, hogy az egyszerű, de ötletes megoldások talán jobbak is a készen vásárolt látványosságoknál.

Egy lehetséges foglalkozás:

Miután újra felolvassuk a kiválasztott történetet, kis csoportokban játsszák el azt. Előtte „jelírással”, azaz egyszerű rajzokkal rajzolják le, mint egy képregényt (szöveg nélkül) miközben a tanár hangosan olvas. (kb 10-15 perc felkészülési időt kapjanak.) A csoportok mutassák meg egymásnak az elkészült előadásokat. Utána beszéljük meg.

Közben azt is látjuk, hogy melyik szerepet ki szeretné játszani, illetve, hogy kinek áll jól.

A megszületett jó ötleteket, megoldásokat már most jegyezzük föl és tartsuk meg.

Ezek után három kis csoportra osztjuk a játsszókat. Az egyik csoportban keressék ki a szövegből a kellékeket, a másikban a díszleteket, a harmadikban a szereplőket. (ha szükséges, lehet negyedik csoport is, akik a jelmezeket írják össze). Osszák meg egymással „gyűjteményeiket”, majd ugyanezekben a kis csoportokban kezdjék megírni a párbeszédeket.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

(nekünk épp három mesénk volt, így minden csoport egy szöveggönyvet írt)

Végén összedobjuk a három történetet és egybeolvasztjuk. Az elejére felírjuk a szereplőket, díszleteket, kelléket és mindent, amire a játék során szükségünk lehet. (ezt az utolsó simítást előfordulhat, hogy a tanár végzi, otthon)

Beszélgessünk a megvalósításról is. Az ötleteket is írjuk bele a szöveggönyvbe, szerzői utasításként.

Próbáljuk meg elképzelni az egészet, az elejétől a végéig.

Reflektálás

Mi végül a bábozást választottuk.

Fogalomtár

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Dráma – huszonkettedik modul

Ráhangelődés

Beszélgetés a magyar népmesékről. A készülő előadásunk hangulatáról, kivitelezéséről.

Mire kell odafigyelni? Mitől lesz érdekes az előadás?

Erre a foglalkozásra már gyűjtünk be mindent, amire szükségünk lehet.

Jelentésteremtés

Kellék, díszlet, jelmez, zene stb.

Magyar népmesék megtekintése inspirálódás céljából. Magyar népzene hallgatása.

Készítsük el a díszletet. Rendezzük be a teret.

Válasszuk ki a jelmezeket, zenéket.

Készítsük el és próbáljuk ki a kellékeket.

Olyan megoldásokat keressünk, amit önállóan otthon is elő tudnak majd állítani. A foglalkozás célja, hogy később otthon, gyerekeikkel is tudjanak hasonlóan játszani.

Mozgósítsuk a kreativitásunkat, fantáziánkat.

Reflektálás

Asztali, egyszerű síkbábos megoldásokat választottunk. Kellékeinket kartonpapírból illetve papírmásékból készítettük el.

Fogalomtár

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Dráma – huszonharmadik modul

Ráhangelődés

Szereposztás. Mindenki tanulja meg a szerepét. A tanár segít mindenkinek megtanulni a szöveget. Mindenkiel beszélgetni a karakterről, amit játszik. A szöveg hangsúlyozásáról, előadásmódjáról is beszéljünk.

Jelentésteremtés

Részpróbák.

Összeolvassuk többször is a szöveget. Remélhetőleg ott helyben meg is tanulják, hiszen már annyit foglalkoztunk korábban a szöveggel (otthon is), hogy mindenki elég jól ismeri. A kisebb hibáktól el lehet tekinteni. Az improvizálás megengedett.

Jelenetenként próbálunk. Először csak lejárjuk, rögzítjük, hogy mi hol és hogyan történik, majd összekapcsoljuk a cselekvést és a szöveget.

Az egyes jeleneteket külön-külön is lehet próbálni, ha van rá mód. Aki éppen nem próbál, szöveget tanul.

A cél a megvalósítás, a koncentrált jelenlét, a munka maga és nem a profi előadás.

Reflektálás

Elképzelhető, hogy egy modul nem is elég erre a foglalkozásra. Ha elég motiváltak, akkor hajlandóak otthon is foglalkozni az előadással és készülnek rá. Ez minden bizonnyal szükséges is.

Fogalomtár

Lehet beszélni a profi színházi próbafolyamat szakaszairól, de nem feltétlen szükséges.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Dráma – huszonegyedik modul

Ráhangolódás

Bemelegítjük a hangunkat stb. Összmondjuk a szöveget. Végigbeszéljük, hogy kinek mikor mi a dolga.

Jelentésteremtés

Főpróba.

Egybe próbáljuk az előadást. Javítgatjuk, csinosítgatjuk, pontosítjuk, rögzítjük. Jó, ha már vannak nézők, hogy szokják a jelenlétüket.

Reflektálás

A kollégák nézték meg a főpróbát és visszajeleztek a játzóknak.

Fogalomtár

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

ÓRAVÁZLAT

Írta Mucsá Angéla

I. KINEK

- 15 fő
- 18-∞ évesek
- Nők. Max. 8 befejezett tanév. Drámás tapasztalatok nélkül. Előzmények, amivel mi megalapozzuk a foglalkozást.

A témaválasztást hosszas beszélgetés, egyeztetés előzte meg. Természetesen nem ebben a formában kérték a téma feldolgozását, de a beszélgetés alapján ez a témakör körvonalazódott. Tervezéskor figyelembe vettem a drámához való viszonyulást, értelmi képességeket valamint az életkori sajátosságokat is. Az általam használt játékok több esetben is használhatóak. Az egyén közösséghez való viszonyulása, a viselkedésformák tudatosítása vagy a logikus gondolkodás tanítása mellett még nagyon sok lehetőség rejtőzhet ezekben a játékokban.

II. HOL, MIKOR

- 3x45 perc (az utolsó játék a fennmaradt időtől – a játék pörgésétől – függ, de szükség esetén kihagyható.)
- A foglalkozás lehet egy hosszú tanulási folyamat része is, de önállóan is megállja a helyét. Tartalma: viselkedésformák, közösséghez való viszonyulási lehetőségek, beilleszkedés.
- Nagy terem, szabad térrel közepén. Körben székek, csomagolópapírok és/vagy tábla írószerek.

III. MIT

Tanulási terület: Emberismeret, környezetismeret és embertan, etika, pszichológia, önismeret, társadalomismeret, matematika (valószínűség-számítás, logika) csak érintőlegesen, de átalakítható úgy, hogy ott is használható legyen. Egy közösségben mindenkinek megvan a maga szociális szerepe mellett a fontossága szerinti helye, melynek sok meghatározója lehet (munkakör fontossága, életkor, nem, énkép és annak kommunikálása, kommunikáció stb). Milyen „rangú” szerepek választhatók egy közösségben? Hogyan? Kooperál vagy verseng? Melyik célravezető?

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Téma: A közösséghez való viszonyulási lehetőségek a viselkedésformák tükrében, beilleszkedés, asszertivitás, becsület, árulás, önzés, önérvényesítés.

Történet: Nem egy összefüggő történet. (Mivel nem tanítási dráma, hanem tanóra drámatechnikákkal.)

Általam kiválasztott/kitalált szituációk, Mérő László: A játékelmélet és a racionalitás pszichológiája

/Élet és Tudomány – Sulinet/ alapján. ([http://209.85.129.132/search?q=cache:qahRA-](http://209.85.129.132/search?q=cache:qahRA-mPU2sJ:na11.blogspot.com/2005/07/mr-lszl-jtkelmlet-s-racionalits.html+mérő+lászló+játékelmélet&cd=1&hl=en&ct=clnk&gl=hu)

[mPU2sJ:na11.blogspot.com/2005/07/mr-lszl-jtkelmlet-s-racionalits.html+mérő+lászló+játékelmélet&cd=1&hl=en&ct=clnk&gl=hu](http://209.85.129.132/search?q=cache:qahRA-mPU2sJ:na11.blogspot.com/2005/07/mr-lszl-jtkelmlet-s-racionalits.html+mérő+lászló+játékelmélet&cd=1&hl=en&ct=clnk&gl=hu))

(Egyéb hozzáolvasott irodalom: Mérő László Mindenki másképp egyforma; Mérő László: Maga itt a tánctanár?, de ezekről a dilemmákról számtalan szerző írt, köztük Hankiss Elemér)

Konfliktus: A saját vagy a közösség érdekeit érdemesebb szem előtt tartanom? Mikor melyiket és meddig? Alkalmazkodom, hogy jó embernek tartsanak és én is annak hihessem magam, vagy érvényesülni és jól járnai akarok? Ha veszítek, vesztesnek tartanak, ha nyerek önzőnek. Ha veszítek, közéljük tartozónak gondolnak, ha nyerek felnéznek rám.

Cél: Gondolkodjanak el azon, hogy nincs recept a helyes viselkedésre, hogy ez esetenként változik, de érdemes minden lehetőséget végiggondolni.

A társadalmi normák, törvények, szabályok tisztelete, de nem az asszertív magatartás feladásának árán.

Fókusz: Milyen módon lehet egy közösséghez viszonyulni ahhoz, hogy azt a funkciót kapja az egyén, amit elképzelt magának?

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

IV. HOGYAN

	IDŐ	FELADATLEÍRÁS	RÉSZCÉL	MUNKA-FORMA	MÓDSZER	INSTRUKCIÓ*	TÉR-SZERVEZÉS*	ESZKÖZÖK*
	<i>mettől-meddig</i>	<i>mit</i>	<i>miért, milyen célból</i>	<i>Hogyan (egyéni, páros, kis vagy nagy csoportos)</i>	<i>mivel, milyen módszerrel, eszközzel</i>		<i>Hol</i>	
I. RÁHANGOLÓDÁS	1 perc	A téma megjelölése.	Ez még nem része a játéknak.	Egész csoport, beleértve a nézőket is ☺	Frontális	A viselkedésformákkal és a közösséghez való viszonyulási	Rendelkezésre álló teljes tér.	Körben székek, 3 db. egyforma asztal előkészítve a játékhoz, de

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

						formákkal foglalkozunk. Valamint ezek kapcsolatával. (Viselkedésformák, viszonyulási formák – felkerül a táblára és mindvégig ott marad)		asztal nélkül is megoldható. Tábla, filc, egyéb, a későbbiek során használt kellékek.
	5 perc	Falvak. (kontextusépítés)	Ráhangolás. Közösség alkotás.	A játékosok 3 kis csoportban dolgoznak. A játékvezető a teret rendezibe, segít, ha valaki nem	Kis csoportos egyeztetés, megbeszélés.	Minden csoport különböző faluból jött. Találják ki, hogy mi a falu neve, milyen a címere, mi az,	A rendelkezésre álló tér három különböző pontján, hogy ne zavarják egymást.	3 db. papír, 3 db. toll. Később 3 db. cédula a következő feliratokkal: ASSZERTÍ

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

				tudja, mi a feladata. Körbejár és leellenőrzi, hol tartanak, méri az időt, továbblendíti az elakadásokat. A felkészülés közben kiosztja a feliratos papírokat.		ami megkülönbözteti őket minden más falutól és amire a legbüszkébbek. 2 perc áll rendelkezésükre, hogy felkészüljenek. A felkészülés közben a játékvezető kiosztja a papírokat, amiken az áll, hogy hogyan kell	V (aranyközéput, a behódoló és a fenyegető között; kellő határozottságú és öntudatú), AGRESSZÍV V (támadó, erőszakos, rámenős, sértő), SZUBMISSÍV ZÍV (behódoló, alárendelt magatartásform a) – később ez is fölkerül a táblára
--	--	--	--	--	--	--	---

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

						viselkedniük a bemutatkozásokról. Ennek majd a következő játékból kell kiderülnie, elárulni korábban, hogy kinek mi áll a papírján, tilos.		
	3-4 perc	A bemutatkozás	Az előző játékhoz kapcsolódik, valójában össze is tartoznak. (részcél ld. fent)	Egész csoportos.	Improvizáció.	Gyertek középre. Ez itt egy konferenciaterem. Minden csoport egy percet kap a bemutatkozásra, a céduláján álló	A játékvezető által már korábban előkészített „konferenciaterem” (3 db. asztal közepén)	3 asztal, székek

						instrukció szerint.		
	3-5 perc	Egyeztetés, megbeszélés.	A viselkedésformák tudatosítása.	Egész csoportos. A játékvezető koordinál, fölírja a viselkedésformákat a táblára.	Frontális.	Melyik csoport hogyan viselkedett? Milyen viselkedésformákat láttunk? Nagy vonalakban felsorolni azok jellemzőit. (Felírjuk a táblára.)	A korábban előkészített térben maradunk.	Tábla, filc.
II. TÉMAFELDOLGOZÁS	5 perc	Konferencia (gyűlés konvenció valamint a tanár	A viselkedésformák és a beilleszkedési, érdekérvényesítési lehetőségek/lehetetlen	Egész csoportos. A játékvezető a konferencia	Egész csoportos improvizáció.	Ld. 1. sz melléklet. A falvak képviselői 1	A korábban előkészített ún. konferencia térben.	Asztalok, székek, mint előbb. Tábla, filc,

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

		szerpben) A közlegelők problémája.	ségek összekapcsolása.	meghívottja, egyben koordinálójává is válik, mivel ő diktálja a feltételeket, mint az Országos Jóléti Bizottság képviselője. Miközben ismerteti a helyzetet, felírja vázlatosan azt a táblára is, hogy a játszóik mindvégig		percet kapnak az egyeztetésre, majd adott jelre álljanak fel azok, akik úgy döntöttek, hogy vesznek, és maradjanak ülve, akik nem vesznek teheneket. Jól fontolják meg, hiszen a nép éhezik. Ne felejtsék el, hogy ők hogyan szoktak viselkedni.	szemléltető eszközök (kivágott tehenek számokkal), játékvezetőek OJB kítűző.
--	--	------------------------------------	------------------------	---	--	--	--

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

				szem előtt tarthassák, ne kavarodjanak bele a sok új információba.		Tartsák magukat a korábbi játéokban kialakultakhoz.		
	5-8 perc	Egyeztetés, megbeszélés	A viselkedésformák és az együttélési lehetőségek tisztázása. Az inkompatibilitások, lehetőségek/lehetetlenségek megfontolása. Beindítani a gondolataikat. Ráállítani, hogy a későbbi játékban ne döntsenek elhamarkodottan.	Egész csoportos, szerepen kívüli megbeszélés, a játékvezető által irányított, szabad véleménynyilvánítás.	Frontális.	Miért döntöttek így vagy úgy? Mi lesz ennek a következménye? Mik az együttélés feltételei? Milyen módon lehet beilleszkedni egy közösségbe? Mikor tartom	Tér, mint az előző játékban.	Tábla, filc.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

						szem előtt a saját érdekeimet és mikor (miért) a közösségét? Mikor van kompromisszum ? Hol a határ? Milyen nagy csoportokba tudnánk besorolni a közösséghez való viszonyulási lehetőségeket? (játékvezető felírja a táblára a „végeredményt”		
--	--	--	--	--	--	--	--	--

)		
	10- 12per c	A fogoly dilemmája	Döntékényszer elé állítani a csoport tagjait, kooperálnak vagy versengenek?	Egész csoportos, de azon belül önálló munka. Négy változata van a játéknak: A. a partnerek között nincs érzelmi kapcsolat, sőt nem is ismerik egymást és nem egyeztethetnek. B. a partnerek között nincs érzelmi	Háttal ülnek egymásnak és kézjelzéssel ismertetik a játékvezetővel, hogyan milyen döntést hoztak. A játékvezető feljegyzik az eredményt. A következő megbeszélésné l felhasználják.	Ld. melléklet 2. Alaposan gondoljátok végig, hogy mikor járnátok jobban. Mindenki maga előtt kezével jelezzék, hogy hogyan döntött. Egymásnak fordítsatok hátat és ne nézzétek meg, hogy kivel kerültetek párba. Az A variáns után:	Középen két sor szék, egymásnak háttal. A játékosokat két csoportra osztjuk. Egymásnak háttal állnak, majd így össze is keverednek, hogy senki ne tudja kivel került párba.	Székek. Előkészített táblázat papíron a játékvezető számára.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

				kapcsolat, de egyeztetetnek előtte. C. a partnerek között van érzelmi kapcsolat, de nem egyeztetetnek előtte. D. a partnerek között van érzelmi kapcsolat, és egyeztetetnek előtte. A játékvezető nem vesz részt		Megnézhetitek, sőt megbeszélhetitek a „párotokkal”, hogy a következő körben hogyan döntenek majd, de nem kell feltétlen tartanotok magatokat az ígéretetekhez. Hazudhattok is, hiszen a játék szerint semmi nem köt		
--	--	--	--	--	--	---	--	--

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

				közvetlenül a játékban. Ő a vizsgálóbíró a történetben, ugyanakkor a jegyző.		egyúttal. A <i>C</i> <i>változatban</i> : Barátok vagytok, de nem tudtok egyeztetni abban, hogy mit tegyetek. A <i>D</i> <i>változatban</i> : Barátok vagytok és van pár másodperccel, hogy megbeszéljétek a döntéseket, de ekkor sem kell feltétlen tartanotok		
--	--	--	--	---	--	--	--	--

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

						magatokat az ígérethez. Ha gondoljátok, akár most is hazudhattok, átverhetitek a barátotokat.		
	5-8 perc	Egyeztetés, megbeszélés	Az előző játék tapasztalatainak megosztása. A döntés nehézségének tudatosítása, megvitatása. A kétféle lehetőség előnyeinek és hátrányainak a tudatosítása.	2 kisebb csoportban. A csoportalakítás véletlenszerű legyen. A játékvezető koordinál (az eredmény listát is megmutatja a játzóknak, mint a	Kiscsoportos megbeszélés, egyeztetés.	Az egyik csoport találja ki, hogy milyen meggondolásból született a „beköpöm a társam” döntés. Miért indokolt a döntés? Mi az előnye? Mi a hátránya vagy	A tér két sarkában, majd középen.	Papír, írószer.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

				„felmérés” eredményét). Végén összevetjük, hogy mire jutottunk.		hátulütője ennek a döntésnek? A másik csoport beszélje meg ugyanazeket a kérdéseket a „nem köpöm be a társam” esetében.		
III. ÓRAZÁRÁ S	5-8 perc Csak bónus z, ha mara d rá idő.	A nemek harca.	A korábbi tapasztalok felhasználása annak érdekében, hogy még jobban elmélyíthessék a döntés nehézségének tényét, illetve azt, hogy esetenként érdemes	Nagy csoportos, de egyéni döntést igénylő. A játékvezető csak ismerteti a játékot és megszervezi,	Szervezés, mint a fogolydilemmá nál, de most szabadon választhatnak párt maguknak a játékosok, sőt	Ld. melléklet 3. Végén beszéljék meg és számolják ki, hogyan mennyi pontot kaptak közösen.	Azonos a fogoly dilemmában berendezett - két, egymásnak háttal elrendezett széksoros -	Székek, tábla, óra előtt felrajzolni a 3. mellékletben látható táblázatot.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

			jól megfontolni a döntéseinket és ha van rá mód esetleg segíteni a helyzetet.	de rájuk bízva a végeredmény vizsgálgatását, számolgotását, megvitatását. Teljesen szabadon. A játszó k magukkal vihetik a beszélgetést és az élményt, valamint az elindított gondolatot a szünetre.	az egymást jobban kedvelők összekerülését szorgalmazzuk . A döntés előtt viszont ne engedjük, hogy bármit megbeszéljenek.	térrel.	
--	--	--	---	--	---	---------	--

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Mellékletek:

Tudomásunkra jutott, hogy mindhárom falu jelentősen elszegényedett a kergemarhakór következtében. Mindenki elveszítette az összes jószágát. Ennek szerencsére vége. A gazdasági válság következtében az Országos Jóléti Bizottság (OJB) sem tud jelentős támogatásokat juttatni a falvaknak, mert az egész ország bajban van. Mindössze 300 tehenet tudnak felajánlani a három falunak közösen. Azaz, mivel a 3 falu egyforma nagyságú és a lakosok száma is megegyező 100at/ falu. A 300 tehén remekül jóllakhat nap, mint nap a közös legelőkön. Ez így igazságos is, hiszen csak közös legelők vannak és azokhoz egyformán joga van mind a 3 falunak. Így a tej elegendő lesz az falvak lakosainak. Tudniuk kell, hogy a legelő elbírna még 50 tehenet anélkül, hogy a többi 300 jelentős hiányt szenvedne, azaz ne lakna jól, +100at már nagyon nem lehet etetni, mert akkor egyik tehén se lakna jól és mind lesóványodnának, nem adnának elég tejet, annyit sem, amennyit a 300 adott annak előtte.+150 tehén esetén éhen halna mind a 450 tehén. Azt is pontosan tudjuk, hogy 50 hízott tehén kellene még falvanként, ahhoz, hogy húsból is elegendő jusson mindenkinek. Az is világos, hogy vallási okokból csak a marhahúst fogyaszthatják, semmilyen más húst nem. Most 300 további jóltartásra szoruló tehenet kapnak (100/falu). A szomszéd országnak (ahol nem pusztított a kór) vannak eladó tehenei, adnak is szívesen, de azokat is jól kellene tartani egy ideig, ahhoz, hogy a húruk elegendő legyen. Ők nem adnak el csak 50 tehenet egyszerre, mert egyébként nekik nem érne meg. Mindeközben végig az a helyzet, hogy 150 tehén többet ér, mint 100, úgyhogy mindenkinek érdemes megvennie az 50 tehenet, mindaddig, amíg azok mind éhen nem halnak.

A rendőrség egy vad országúti hajsza után elfog két régóta körözött tettestársat, akik együtt súlyos bűnt követtek el. Közvetlen bizonyíték azonban nincs, csupán ez a gyorshajtás bizonyítható egyértelműen rájuk. A vizsgálóbíró nagyon szeretné végre lezárni a nyomozást, ezért a következő ajánlatot teszi egyenként mindkét fogolynak, akiket külön cellában helyezett el:

"Ha beismerő vallomást teszel, amelynek alapján tisztázni tudjuk az ügyet, szabadon engedünk, azt a kis sebességtúllépést pedig elfelejtjük. Ebben az esetben a társad 10 év börtönt kap, és a dolog ezzel végleg lezárul. Ez az ajánlatunk azonban csak akkor érvényes, ha a társad nem segít nekünk, és konokul tagad. Ha viszont ő is vall, akkor nem ér ilyen sokat a te vallomásod, hiszen anélkül is megtudunk mindent. Ebben az esetben mindketten 5 évet kaptok. Ha egyikőtök sem tesz vallomást, akkor nagyon szigorúan fogjuk megítélni azt a csúnya, életüket veszélyeztető száguldozást, és mindkettőtöket 1-1 évre lecsukunk. Végül: tájékoztatlak, hogy társadnak pontosan ugyanezt az ajánlatot tettem."

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Egy fiatal pár reggel alaposan összevész az esti programon. A fiú az évszázad bokszmeccsét ajánlja, a lány inkább egy rockkoncertre menne. Reggel már nincs idő megegyezni, összevészve rohannak a dolgukra, és napközben nem tudnak beszélni egymással. Mindketten éppen este hét előtt végeznek napi teendőikkel, ekkor kell dönteniük – egymástól távol –, hogy ki-ki hova is menjen hétre: a boxmeccsre vagy a koncertre?

Ahhoz, hogy ezt játékelméleti problémaként értelmezzük, mindegyik játékosnak egyértelmű preferenciái kell legyenek. A mi párunk esetében vannak ilyenek: a fiú is és a lány is elsősorban együtt szeretné tölteni az estét, és csak másodsorban az általa jobban kedvelt helyen. Mindkettőjük számára a legrosszabb eset az, ha külön töltik az estét, méghozzá úgy, hogy a lány boxmeccset néz, a fiú pedig koncertet hallgat. Ez a lehetőség mindkettőjüknek csak 1 pontot ér. Ennél valamivel jobb eset mindkettőjüknek, ha külön töltik ugyan az estét, de legalább ott, ahol jobban érzik magukat (2-2 pont). A lány számára a legjobb eset, ha a koncerten vannak együtt (4 pont), de ennél csak egy fokkal rosszabb, ha a bokszmeccsben (3 pont). A fiú számára fordítva. A játék táblázata tehát így alakul:

		A fiú	
		BOXMECCSRE	KONCERTRE
A lány	BOXMECCSRE	3,4	1,1
	KONCENTRE	2,2	4,3

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

**A konfliktuskezelés östípusai – Óraterv – Szekszárdi Júlia: Új utak és módok című könyvében
megjelent gyakorlatok alapján.**

Cél: A hagyományos konfliktusmegoldások megismerése. A résztvevők konfliktusokhoz való viszonyulásának kifejtése, élmények gyűjtése, megosztása, tudatosítása. Az újonnan szerzett tudás, tapasztalat szembesítése saját élményekkel.

Eszközök:

Három előre elkészített transzparenst:

1. Szemet szemért, fogat fogért.
2. Aki megdob kövel, dobd vissza kenyérrel.
3. Kard által vész, ki kardot ragad.

Kiscsoportos tevékenység:

A tanár három azonos nagyságú csoportra osztja a résztvevőket. K. 5 fő/csoport. Mindenki kap egy transzparenst. Kb. 5-8 perc alatt készüljenek fel a kiscsoportok. A feladat: Értelmezzék a „szlogent”, majd érveljenek annak üzenete mellett. Mi az előnye ennek a konfliktuskezelési módnak? Mikor felkészültek, a csoportok szóvivői ismertessék (kb. 1, max 2 percben), hogy mire jutottak. (Tanár körbejár és segít az értelmezésben, valamint az érvelésben.)

Ha valaki nagyon nem ért egyet azzal a csoporttal, akikkel összekerült, vagy azzal a konfliktuskezelési móddal, amit képviselnie kell átmehet a másik csoportba. Lehetőleg mindenki kerüljön olyan helyre, ahol hitelesen tud kiállni az „ügy” mellett.

Gyűlés:

Minden csoport küld egy „képviselőt” a gyűlésbe. A csoportok, néhány (3-5) perc alatt felkészítik képviselőjüket, hogy miről beszéljen a gyűlésen. Ezek után a három küldött közepén helyezkedik el és megvitatják, hogy melyik módszer a legjobb és miért. Társaik kívülről irányíthatják küldötteiket úgy, hogy tapssal állítják le a beszélgetést és adnak instrukciókat. Utána folytatódik a beszélgetés a küldöttek között. Ha a küldött korábban azt hitte, hogy ez menni fog neki, de időközben kiderült, hogy a másik kettő társa szinte szóhoz sem engedi jutni, a saját csoportjából valaki leválthatja, de semmiképp se érezze a korábbi játszótársát, hogy azért váltották le, mert „béna” volt. Ellenben a kínos helyzetben benne

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

hagyni sem tanácsos. A „gyűlés” vezetője, ebben a helyzetben, legyen a tanár, így belülről ügyelhet arra, hogy a beszélgetés ne terelődjön el. Valójában ne gyűlésvezetőnek nevezze magát, hanem pl. írnoknak. Ne gondolják azt a játszó, hogy ő irányíthat vagy az ő kezében van a döntés joga. A végére nem kell senkinek győznie. Nem kell meggyőznie valójában senkinek senkit arról, hogy az egyik módszer jobb, mint a másik. A legjobb, ha a végére maguk mondják ki, hogy az egyes módszerek létjogosultsága helyzetfüggő. Egyébként meg egyenértékűek a módszerek.

Kiscsoportos élménygyűjtés:

Újrászervezzük a csoportokat, amelyekbe mindhárom előző csoportnak van ott legalább egy képviselője. A csoport gyűjtson olyan eseteket saját életéből, filmekből, olvasmányaikból, a média híreiből, amelyek esetében a három említett östípus közül érvényesült valamelyik. (Kb. 10 percet adjunk rá.) Az eseteket a három megismert konfliktusmegoldási mód szerint csoportosítják. Végén a csoportok szószólói ismertetik röviden az általuk gyűjtött és feljegyzett történeteket.

Nagycsoportos egyeztetés, megbeszélés:

Beszélgető-kör formájában összefoglaljuk a tanultakat, tanulságokat, egyedi esetek kibontakozására adunk esélyt stb. Az itt elhangzott történetekből választhatunk a következő órákra témát.

Hagyjunk elég időt az önálló, kiscsoportos munkára, de ne engedjük szétfolyni a csoportokat.

Vigyázzunk, hogy ne össze-vissza fecsegenek, hanem csak a feladattal foglalkozzanak. Azért ne is sűrűsítsük túlságosan. A szóvivők mindig röviden és tömören foglaljanak össze. Azért ne fojtsuk bele a szót a beszélőbe, mert az feszültségeket, idegességet és végül hangzavart okozhat.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

A reneszánsz udvari hangulat – óraterv – felhasznált szakirodalom: Eck Júlia: Drámajátékok, OSzMI, Bp. 2000

Elsődleges cél: Feszültségek oldása, a szerepjátékok előkészítése.

Másodlagos cél: Megismerni a reneszánsz udvart. Előkészíteni a Máttyás meséket (hangulat, miliő megteremtése).

Mellékesen foglalkozni a szerelemmel. Megismerkedni egy Shakespeare drámával valamint egy színvonalas művészfilmmel.

Eszközök: Jó nagy méretű terem, ahol 15 ember kényelmesen elfér és tud táncolni. 3 db laptop, képek a laptopokban előkészítve, Zeffirelli: *Rómeó és Júlia* című filmje, reneszánsz zene, csörgők.

1. Asszociációs kör: Fejezd be a következő mondatot: „Nekem a reneszánszról az jut eszembe, hogy...” (további lehetőségek: azt tudom, azt sejtem, azt gondolom stb.)
2. Ismeretek szerzése a reneszánsz korról: két csoportra osztjuk a résztvevőket. Az egyik csoport képeket nézeget a reneszánsz építészet illetve festészet remekeiről. A másik csoport a divatot és viselkedési normákat (mi illik és mi nem) vizsgálja. Végén beszámolnak egymásnak. (A képeket előkészítjük két különböző számítógépen a terem két különböző sarkában.) – felkészülési idő 10 perc. A csoportok „jegyzői” fölírják a csoport észrevételeit majd a „szószólóik” ismertetik az összefoglalást. A „megfigyelők” pedig kiegészítik a „szószólók” beszámolóit. Törekedjenek az összeszedettségre. A tisztségeket a kis csoportokon belül választják meg.
3. Narráció/Frontális: Tanár kicsit kiegészíti az előző pontban szerzett ismereteket. Szorítkozzon a legfontosabbakra, legérdekesebbekre és ha lehet szemléltessen is. Shakespearet és színházát ne mulassza el megemlíteni.
4. Egész csoportos körmese/képzletjáték: Csukd be a szemed és képzelj el egy reneszánsz udvart. (épület, udvar, szobák, ruhák, frizurák stb) Ha már látod magad előtt, oszd meg velünk a látottakat – pár perces gyakorlat. Vigyázzunk, hogy mindenki csukva tartsa a szemét és, hogy ne vágjanak egymás szavába. Hangulatteremtésnek betehetünk egy halk, kellemes reneszánsz zenét.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

5. **Állóképek:** Kis csoportokban találjanak ki képeket a következő címekre: Reneszánsz lakoma, Hétköznapi a reneszánsz udvarban, Esküvői készülődés a reneszánsz udvarban, Bál után a reneszánsz udvarban stb. Ők is kitalálhatnak helyzeteket, címeket. Előkészületek, egyeztetés, megbeszélés 2 perc. Utána megmutatják a csoportok egymásnak a képeket. Ki kicsoda ezen a képen? Megpróbáljuk kitalálni, megfejtetni egymás képét. Ha nem sikerül, az állókép megmozdulhat.

6. **Egyeztetés, megbeszélés:** Milyen egy reneszánsz lakoma? Hol van? A ház /kastély melyik részében? Mikor? A nap melyik szakaszában tartják? Mivel világítanak? Milyen a berendezés? Miből készültek a bútorok? Mit esznek? Hogyan esznek? Mivel esznek? Mit isznak? Milyen a zene? Milyen hangszerekkel játszanak? Ki játszik? Milyenek a táncok? Ki hol ül? Ki mikor és kivel táncol? Stb.

7. **A táncok:** három kis csoportban megnéznék felvételtől 3 különböző típusú reneszánsz táncot. A *Basse danse*-t, a *Ballo*-t és a *Moresco*-t, majd egymásnak bemutatják a táncokat. 10-15 perc felkészülési idő. Ha van rá mód 3 különböző teremben készüljenek fel, hogy ne zavarják egymást. Mikor bemutatják egymásnak a táncokat, ha valakinek van más csoportból kedve csatlakozni a táncolókhöz, megteheti.

8. **Zeffirelli: Rómeó és Júlia** című filmjéből a báljelenet megtekintése. (Kb. 15 perc.)
Utána megbeszélés: Hol mit véltünk felfedezni a korábban megbeszéltekből? Mi újat fedeztek fel? Olyat, amiről nem beszéltünk, de itt megjelenik?

9. **Lezáró kör:** Hogy érezték magukat a foglalkozás alatt?

Ha van elég idő, az teljes film megtekintése.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Feladatlap a *Plasztik szerelem* című film előkészítéséhez

Először csak az első 6 feladatot adjuk oda a résztvevőknek. Egyéni munka, végén egyeztetéssel. A tanár természetesen segít az elakadóknak.

1. Mi a plasztik?

2. Fogalmazd meg egy mondatban, mi a szerelem!

3. Mit vársz egy vígjátéktól?

4. Mit vársz egy filmdrámától?

5. Milyen lehet az a film, ami „az elmúlt idők legfájdalmasabb vígjátéka”? Mitől vígjáték? Mitől a legfájdalmasabb?

6. Milyen lehet egy „szórakoztató dráma”?

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

5-8 percet adjunk a megírásra, majd mindenki olvassa fel hangosan.

7. Miután megbeszéltétek az első öt feladatra adott válaszokat, az alábbi feladatot kapod:

Egy film címe a következő lesz: **Plasztik szerelem**

Téged kérnek meg, hogy ehhez a címhez egy jó történetet találj ki.

Írj egy történetet, aminek a címe Plasztik szerelem!

8. Milyen műfaji megjelölést adnál a történetednek?

- vígjáték
- filmdráma
- egyéb:

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Miért?

Közösen oldjuk meg az alábbi feladatot. Pontosan írják le a jelentéseket!

9. Mit jelentenek az alábbi kifejezések?

objektív:

szubjektív:

kontextus:

asszisztál:

frusztráció:

izolált:

Önálló munka, végén egyeztetéssel, megbeszéléssel.

10. Olvasd el az alábbi négy ismertetőt, kritikát a Plasztik szerelem című amerikai filmről, majd oldd meg a feladatokat!

I.

A Plasztik szerelem (Lars and the Real Girl) egy amerikai független film, főszereplője Ryan Gosling, akit 2007-ben Golden Globe-díjra jelöltek a legjobb vígjátéki színész kategóriában.

Premierje a Torontói Filmfesztiválon volt 2007. szeptember 10-én, ahol álló ovációval fogadták, majd újra levetítették három nap múlva, s szintén kétszer került műsorra szeptember 15-én a Bostoni Filmfesztiválon. A mozik 2007. október 12-étől játszották New Yorkban és Los Angelesben, majd több amerikai városban. Magyarországon 2008. január 3-án mutatta be a Fórum Hungary.

Lars Lindstrom egy rendkívül félnék fiatalember egy északi kisvárosban, ám egy napon végre hazaviszi álmai hölgységét fivére és sógornője otthonába. Az egyetlen probléma a lánnyal, hogy nem valódi – egy guminó, amit Lars az interneten rendelt. Azonban nem a szexen jár az esze, hanem valódi, mély, komoly kapcsolatot szeretne. Sógornője aggódik érte, bátyja szerint egyszerűen ütődött, de végül ez a kedves fiú, akit mindig is szeretett az egész város, elnyeri a támogatást illúziójában.

A film 2 díjat nyert el különböző kritikusi és szakmai szervezetektől.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

II.

A guminő nem megoldás

Az interneten a legjobb a társkeresés. De miért egy guminőt rendel magának a férfi? Mert kell a társ, és nem ereszkedik meg a mellette. Az utóbbi idők legfájdalmasabb vígjátékát hagyni kell fájni. Vannak filmek, amiket egyedül kell megnézni. A Plasztik szerelem nem az.

A heti premierekben azt írtuk, hogy nem lehet tudni, egy rendkívül fájdalmas vígjáték vagy egy szórakoztató dráma lesz Craig Gillespie első filmje, a Plasztik szerelem (Lars and the Real Girl). Választ nem tudok adni, de arra minden leendő nézőnek fel kell készülnie, hogy a világ legszomorúbb és egyben legvidámabb filmje ez, amiben a srác rendel magának egy guminőt, majd beleszeret az igaziba.

Én még most is zavarban vagyok, hiszen mögöttem hörögve röhögte végig a srác a barátnője mellett az általa vígjátéknak tartott filmet, miközben ültem egyedül (mellettem üres szék a drámai hatás kedvéért), és hiába volt tele poénokkal a film, nekem szomorú volt. Az ebből levonható tanulság egyébként közhelyszerű: az adott kontextus (értsd: barátnővel vagy nélküle nézed) meghatározza, a film mely rétege lesz hangsúlyos.

A film első felében folyamatosan érkeznek a magas labdák: kihozzák az interneten összeállított babát, akinek kemény melle, húsos ajka és hatalmas mangaszeme van, ráadásul egy sulidiszkóruhát visel a 90-es évek elejéből, mégis mindenki egy brazil, fogyatékos, katolikus lányként kezeli. Mondom, rengeteg nagyon erős poén, semmi ízetlenkedés, mégis keserű a történet. A rendező mindent megtett, hogy elhiggyük, Ryan Gosling végtelenül szerencsétlen: adtak rá hatalmas csizmát, béna szvettert és még a bajusza is hülyén néz ki. Néhány héttel a bemutató előtt derült ki, hogy Goslingot (akit egyébként Az ifjú Herkules kalandjai-sorozatból is ismerhetünk) Golden Globe-ra jelölték vígjáték kategóriában a téveszmékkel küzdő romantikus hős megformálásáért, akinek súlyos helyzetét még azzal is tetézik, hogy az iránta érzett nagy szeretet miatt az egész város az ő valóságának megfelelően kezd el élni. Biancát hosszan vizsgálják betegségével, templomba jár, buliba viszik és dolgozni kezd próbababaként. Valójában a különleges pszichikai betegségtől eltekintve nem oszt vagy szoroz, hogy Bianca gumibaba, mert van az egészben valami általános a kapcsolatainkra nézve, ami egyben személyre szabott is. Emiatt nem OK. Mert egy vígjátéktól nem depressziót várunk, ahogy egy drámától sem guminós viccek elgondolhatatlan sorozatát. Mégis jó film. Az ilyen filmeket nem jó egyedül nézni, mert az ember (én) nagyon magányosnak és szerencsétlennek érzi magát, ezért a Plasztik szerelmet csak stabil párkapcsolatban élőknek merem ajánlani. Ha valaki magányosan bevállalja, az magára vessen. Én szóltam.

III.

A Plasztik szerelem szeretnivaló, kedves történet, de alaptézisül választott helyzetkomikumában nincs elég szufla egy egész estés film megtöltésére. Az elfojtott érzéseit egy guminőre kivetítő fiú gyógyulásához egy egész falunyi elsőosztályú színész asszisztál, az érdekesnek ígérkező pszichológiai szál kifejtése helyett azonban sablonos feloldozással és a guminő-poén laposra döngölésével kell beérnünk.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Lars huszonéves csendes fiú, aki bátyja garázsában éldegél egy északi városkában. Az emberi interakciókat kerüli; nem szereti ha hozzáérnek, nem szereti ha programokat szerveznek neki. Aggódo családtagjai meglepetéssel vegyes megkönnyebbüléssel fogadják, hogy egy este végre elfogadja vacsorameghívásukat, mégpedig plusz egy fővel. A néző persze már előre kuncog, mert a rövidke bevezetésnek köszönhetően rég kitalálta, hogy ki is jön vacsorára. A tátott szájú, neccruhás Bianca (Lars elmondása szerint "mozgássérült, nem beszél jól angolul, de ápolónő volt és életét az emberek megsegítésének szentelte") pedig helyet foglal az étkezőben és nem szándékozik többet elmozdulni a kis család életéből. (...)

Mindez tökéletes rövidfilm-alapanyag lenne; 20-25 percig elkacarásznánk Larson, Biancán és bízánk benne, hogy szegény fiú úgyis kinövi majd. Ahhoz viszont, hogy a *Plasztik szerelem* két órán keresztül megtartsa a magas színvonalat, hiteles pszichológiai megoldást kellene kínálnia arra, hogy miért viselkedik így Lars és mi jelentheti a kiutat számára. A csírája benne is van a forgatókönyvben ennek a szándéknak, hiszen a háziornővel (Patricia Clarkson csodálatos, mint mindig) megkezdett terápia során megtudunk pár érdekes dolgot a fiúról (például, hogy öt-hat réteget ölt magára, hogy ne érezze ha hozzáérnek) és a két remek színész közti kölcsönhatás magasra emeli a filmet a komédia műfajából. Ez az irányvonal azonban sajnos elsikkad és marad a sablonosabb megoldás: egy testvéri beszélgetést és egy hús-vér lánnyal eltöltött randit követően Lars önként taszítja el magától a guminőt.

A guminő egyébként akár plüssmackó is lehetne, mert szexuális tárgy mivoltára csak egy-két szégyellős utalás történik, a filmet jobbra puritán köd lengi be. Senki nem gyanakszik súlyos szexuális frusztrációra amiatt, hogy az emberi érintésektől idegenkedő srác egy életnagyságú szexuális segédeszközt hordoz keresztül-kasul a vidéken, inkább fényképezkednek Biancával és jótékonysági rendezvényekre hívják. A generációja legjobb színészévé teljesedő Ryan Gosling arcára pedig elég csak egy pillantás, hogy lássuk: ő készen állt volna rá, hogy elvigye ezt a karaktert sokkal izgalmasabb és rizikósabb végletek felé.

IV.

Ryan Goslingtól (a főszereplőtől) keveset tudunk meg verbálisan, de annál jobban segít nekünk színészi játéka, melyben a mimika különös hangsúlyt kap. A rendező talán az egyik legjobb alakítását hozza ki belőle ebben a filmben; Lars szerepében Gosling már-már zavarba ejtően esetlen és visszafogott az öt körülvevő emberekkel. Ez nem változik a „nő” megjelenésével sem, mert nagyon érzékenyen adagolja nekünk a változást. Nem hagyja, hogy a fiú a valóság és a saját belső világa közti áthidaló megoldás következtében örömtáncot járjon.

Ezt a film a legérzékibb jelentben vetíti elénk, amikor Lars és Bianca ellátogat egy házibuliba. Miközben a vendégek szép lassan feloldódnak az igen furcsa szituációban, sőt legtöbbjük már részt is vesz a „játékban,” és egy-két sör után Lars a többiekkel együtt táncol. A kamera végül hosszan megállapodik a táncoló (dülöngelő) főhősön, akin talán ekkor látjuk a legjobban, hogy megtalálta a boldogságot.

(...) Nagyon érzékenyen visszafogott és a direkt megfogalmazásoktól mentes filmről van szó, így kimaradunk abból is, hogy milyen módon határozza el Lars, hogy megrendeli párját, mi már csak azt látjuk, hogy a csomag megérkezett. Egyszerre több viszonyt próbál megragadni a rendező, Craig Gillespie: láthatjuk, hogy egy izolált világban, a kisvárosban, hogyan reagálnak emberek egy igen szokatlan helyzetre és tanúbizonyságot nyer, hogy egy közösség képes áldozatot hozni egy szeretett egyén boldogságáért. A „valódi” szerelmi szál ugyan nem túl erős, főleg ahhoz képes, hogy ez a megoldás kulcsa is egyben, de legalább nem is túllihegett.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Transzítfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Melyik ismertetőt / kritikát éreztétek tisztán objektívnek? Miért?

A következő feladatban előbb önállóan dolgoznak, majd megbeszélünk a végén.

11. A nem vagy nem csupán objektívnek érzett ismertetőkből húzd alá azokat a mondatokat, mondatrészeket, melyek szubjektív megnyilatkozásokat tartalmaznak!

Az alábbi feladatot elég megbeszélni. Nem kell leírni.

12. A filmet megnéznéd-e az I. / II. / III. / IV. ismertető alapján? Miért?

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Mátyás király aranyszörű báránya
Pürkerec (Brassó megye)

Elment a burkus király Mátyás királyhoz. Mint pajtások köszöntötték egymást. Mondja a burkus király, hogy:

– Ugy hallottam, hogy egy aranyszörű báránya van.

– Igaz – azt mondja, nekem van a juhaim közt egy aranyszörű báránym, és oan csobánom van, hogy sosem hazudott.

A burkus király azt mondta:

– Én megmutatom, hogy hazud.

– De – azt mondja Mátyás király - a nem hazud, oan nincs!

– De én megmutatom, hogy hazud, mert én megcsalom, hogy muszáj, hogy hazudjon.

Azt mondja Mátyás király, hogy:

– Én es fogadok akármibe, hogy nem hazud. Fele országomat odaadom.

Azt mondja a burkus király:

– Én es odaadom fele országomat, ha nem hazud.

Jó, mán kezet fognak, avval jóccokát mond a burkus király, és elmenen onnat más szállására. Ott

felöltözött a burkus király ilyen parasztgúnyába, és elment ki a tanyára. Köszönti a csobánt. Fogadja a csobán.

– Isten hozta, király uram!

– Honnét üsmeresz te engemet, hogy én király vagyok? Azt mondja a csobán:

– Üsmerem én a szován, hogy maga király. Azt mondja a burkus király:

– Adok én neked sok pénzt és hat lovat és hintót, add nekem az aranyszörű bárányt!

– Jaj – azt mondja – , a viláért se adnám, mert felakasztana Mátyás király.

Sok pénzt ígért neki, nem, egyként se egyezett belé.

Hazamegyen nagy búsan a szállására, és ott búsul, és ott volt a leánya es. Azt mondja:

– Ne búsuljon, mert elmenyek én egy csomó színarannyal és megcsalom én.

Vitt egy ládácska színaranyat és egy üveg bort jó mézesen, hogy a csobánt megcsalja. De azt mondja a csobán, hogy neki nem szükös a pénz, Mátyás király felakasztatja, ha kérdi, hogy hova lett az aranyszörű bárány. Addig mondott a leány, addig incselkedett, hogy megitták a bort, de a leálynak kellett elébb innia belölle, hogy lássa, nem tett-é valami étetöt beléje. Oan kedve kerekedett aztán a csobán-nak, hogy azt mondja: odaadja, ha hagyja, hogy velle háljon, de pénz nem néki nem kell, mert pénz néki elég van.

Sokat nem szokotálódott a leány, hagyta, hogy velle háljon. No, azután azt mondja a leány a csobánnak, hogy:

– Nyúzd meg a bárányt, és a húst edd meg, mert nékem a húsa nem kell, csak a bőre.

Hazavitte nagy örömmel az apjának az aranyszörű báránynak a bőrét. No, örvendezett az apja es, hogy a leánya meg tudta csalni a csobánt.

De reggel lett, és búsul a csobán, hogy mit mondjon ő most Mátyás királynak, hogy az aranyszörű bárány elveszett. Jött haza a csobán, hogy a királynak mondja meg, ha mit tud hazudni. Útközben bészúrta a botját egy fereglikba, és a kalapját reatette. Elhátrált tőlle, még nekiment, köszöntötte király uramnak. Mondta a király:

– Mi újság a tanyán? - Mán a kalapja. Mondja újra a csobán:

– Ott bizon nincs más, az aranyszörű bárány elveszett, a farkas megette.

Mikor azt kimondta, megéjedett.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

– Hazudsz, mert akkor a többit es megette volna!

Avval kivette a botját, és hazament esmég a király felé. Esmég talált egy féreglikat, és esmég beletette a pálcáját, rea a kalapját, és köszöntötte király urannak:

– Mi hír van a tanyán?

– Nincs egyéb, csak az aranyszőrű bárány bédöglött a kútba.

– Hazudsz - azt mondja a király -, mert a többi es bédöglött volna! Esmént kivette a pálcát, és ment hazafelé. Harmadszor es talált egy féreglikat, belétette a pálcáját, rea a kalapját, és köszöntötte király urannak:

– Mi újság a tanyán?

– Ellopták az aranyszőrű bárányt.

– Te, hazudsz - mondta a király -, mert a többit es ellopták volna! Kivette a kalapját, és továbbindult Mátyás király palotájába, és ott a burkus király a leányával az asztalnál ültek. No, osztán bémenen, és köszönti a két királyt és a leányt es. De mán a bört odavitte volt Mátyás királynak a burkus király, és most várták, hogy hazud-é, mert ha hazudott volna, Mátyás király elvesztette volna a fele királyságát.

Kérdi Mátyás király:

– Mi újság a tanyán?

– Nincs egyéb semmi, mint az aranyszőrű bárányt egy szép fekete báránnyal felcseréltem.

De volt-é Mátyás királynak öröme! De azt mondja:

– Hát hozd bé a bárányt! De azt mondja a csobán:

– Ott középhelyt ül a két király közt.

– Bravó - mondta Mátyás király a csobánnak –, hogy nem hazudtál, má most néked adom a burkus királynak a fél országát, amit tölle elnyertem.

– No - mondja a burkus király –, én es odaadom a leányom, úgyes megkóstolták egymást.

És úgy lett a csobánból burkus király.

Mátyás okos felesége

Mátészalka (Szabolcs-Szatmár megye)

Egyszer Mátyás király kiment az aratókhoz. Két vállalkozó elibe sietett. Mondták a királynak, hogy nagyon rossz a vetemény, nem keresnek benne semmit. Mátyás király azt mondta:

– Felvállaltatok, dógozzatok tovább!

Na, azt mondja az aratóknak:

– Mi az, hogy három el tud tartani kilencet, de kilenc hármát nem?

Az aratók nem tudták megmondani. Azt mondta Mátyás:

– Hónap jövök megint. Ha meg nem tudjátok mondani, azt is elveszem, amit eddig kerestetek!

Hazamentek este az aratók. Nem tudták megfejteni, amit a király kérdezett. Az egyik aratónak vót egy lyánya. Búsult az apja, mert nem tudta, hogy mit mondott a király. Kérdezte tüle a lány, hogy mit búsul.

Mondta az apja:

– Nem tudom, mit kérdezett a király. Arra kell felelni, hogy „három kilencet el tud tartani, de kilenc hármát nem tud”.

Kacagott a lyány.

– Hát kilenc hármát nem tud eltartani, de három el tud kilencet! Hát a május, június, július tartja el a többi hónapot, mert akkor terem meg az esztendőre való!

Na, másnap kimentek aratni. Ment a király és kérdezte:

– Kitanáltatok-e, mit kérdeztem?

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Akkor mondta az egyik vállalkozó, hogy ű tudja. A május, június és július tartja el a többi hónapot.

Akkor mondta a király:

– Nem tik tanáltátok ezt ki! Mondjátok meg, ki tanálta ki?

Akkor bevallotta az egyik vállalkozó, hogy a lyánya tanálta ki.

– Hát – azt mondja –, jól van!

Másnap két adjutánst küldött a király a lyányhoz, hogy nézze meg, milyen magaviseletű. Kérdezték tőle:

– Magad vagy, lyányom?

– Magam vagyok.

– Hát, apád hun van?

– Elment a szomszéd községbe.

– Hazajön hamar?

– Ha egyenesen jön, akkor nem biztos, hogy hazajön, de ha kerülővel, akkor hazajön.

– Hát, az anyád hun van?

– A szomszédnál, elhítták oda.

– Hát, mit csinál?

– Amit nem csinált sose, nem is fog.

Akkor kérdeztik a nénjét:

– Hát, a nénéd hun van?

– Elment a városba a másik ezerér.

Az adjutánsok elmentek a királyhoz, és mondták, hogy milyen viseletű a lyány. A király másnap befogatott, és elment érte. Elvitte a lyányt magánál. Felöltöztette szépen, és azt mondta neki, hogy minden az övé a kastélyba. Úgy élt ott, mint egy királykisasszony. Azt is mondta neki a király, hogy csak addig lesz ott, míg megtartja a kívánságot: senkinek ne mondjon tanácsot.

Hát az adjutánsoknak megfelelt. A három rejtvény így vót: Ha egyenesen jön az apja haza, akkor nekimegy a fának, ha kerülővel jön, nem esik baja. A másik: Az anyja átment a szomszédba halottat öltöztetni. Azt csinál vele, amit még nem csinált és nem is fog. A harmadik az vót, hogy a nénje megesett a gróftul. Kapott kétezer forintot, és elment a másik ezerér.

És akkor ott lakott a kisasszony a királynál. Eccer Mátyás király készült a templomba. Ment a hintón. A kapunál ott vót keresztbe egy kű, oszt a hintó eltörött. Ott vót két strázsa. Odahíttá őket a király, és azt mondta nekik:

– Mire hazajövök, ezt a követ megnyúzzátok, mert fejeteket veszem!

Hát búsultak nagyon. A királykisasszony a második emeleten az ablakból nézte őket. Siránkoztak, hogy mán letelik az idő, oszt nem tudják megnyúzni a követ. Nagyon sopánkodtak és siránkoztak a királykisasszonynak. A királykisasszony megszánta őket. Hát azt mondta, azt feleljék a királynak:

– Felség! Tessék vört venni belőle, mert nem tudjuk megnyúzni a malomkövet!

Osztán ment haza a király. Ott állott a két poszt.

– Hát mér nem nyúztátok meg a parancsomra?!

– Hát nem tetszett a vérit venni, kegyelmes uram!

– Na jó, de úgyis tudom, nem ti tanáltátok ezt ki!

Felment a király, éppen ebéd vót. Mondta a kisasszonynak:

– Nahát, eszünk, és utána pakolj! Mindent elvihetsz, amit szeretsz.

Tudta a kisasszony, hogy mi a baj. Megették az ebédet. A király italába álomport öntött, az megitta a borral együtt. A király elaludt. Már mély álomba vót. Akkor a kisasszony leüzent a kocsisnak, hogy fogjon be a hintóba.

Befogott a kocsis, odaállott a kastély elé. Feltétette a kocsiba a királyt, és elmentek az apjánál. Ott lefektették, ű meg melléült. Jót aludt a király. Majd nagyot nézett, hol van, hova vitték. Azt mondja a

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

kisasszonynak:

– Miért hoztál ide? Én nem mondtam, hogy ide hozzál.

Felelte nekie:

– Hát téged szeretlek legjobban.

A király megörült. Elvitette a lányt, és a lett a felesége, a szegény arató lyánya. Így tett Mátyás. Azért mondták a népek: „Meghalt Mátyás király, meghalt az igazság.”

Mátyás király és a részeges huszár

Hódmezővásárhely (Csongrád megye)

Mulatott a huszár javában, mikor Mátyás király bevetődött a csárdába.

– Gyere, pajtás, igyál – mondta neki a huszár –, most mulatunk!

Mulatott is a huszár, az övé volt a csárda, nyelte a bort, ahogy csak bírta, Mátyás király pedig csak a szájához emelte a poharat, mintha inna, de alig ivott valamit. Mikor fizetésre került a sor, Mátyás király fizetni akart, de a huszár nem engedte: mert most a pajtás – ahogy a huszár nevezte – az ő vendége, fizetett a huszár. Csakhogy a huszárnak hamar elfogyott a pénze, ő pedig mulatni akart tovább is, szerezni kellett.

Elment éjnek idején Mátyás királlyal egy kereskedőhöz, amint betörtetett, ott látta, hogy az öreg kereskedő fiatal asszony mellett fekszik, fiatal felesége volt, a legénye pedig öreg asszony mellett van az ágyban.

– Nem jó van ez így! – mondta a huszár, és megparancsolta a pajtásnak: Mátyás királynak, hogy a két öreget tegye egymás mellé, a két fiatal is, mert úgy kell, azután mondta a kereskedőnek, hogy mutassa a pénzét, mert nekik pénz kell. A kereskedő, hogy nagyobb baj ne legyen, odaadta a napi bevételt, mit a huszár háromfelé rakott, s mondta:

– Ez a tőke – rámutatott az egyik rakásra –, ennyit adtál a portékáért, ez a másik a fáradságodért van, ez a kettő a tied! Ez a harmadik rakás az enyém, ezt csalásból szerezted.

Azzal a harmadik rakást zsebre vágta, s mentek a csárdába mulatni tovább. Mátyás király vele ment, akarta látni, hogy mire megy a mulatásával a huszár.

Egyszer azután beitta a huszár a kardját, csak a kardhüvelye marad nála, Mátyás király azután elment, a huszár pedig, hogy baj ne legyen, csinált a hüvelyébe fakardot, hogy a kirukkolásnál észre ne vegyék, hogy nincsen kardja, csak hüvelye van. Másnap, mikor a huszár kirukkolt, kiadta Mátyás király parancsban, hogy a huszár nyakazza le a legkedvesebb barátját most mindjárt. Rosszul volt a huszár, de csakhamar feltalálta magát, mielőtt kihúzta volna a kardját hüvelyéből, fohászodott:

– Változtasd, Uram, fává ezt a kardot, hogy az én legkedvesebb barátomnak le ne vágassam a nyakát! Azután kihúzta a fakardot, s odavágott a barátja nyakára; hanem azért a huszárt ki akarták végezni, mert nem volt kardja, de Mátyás király megkegyelmezett a pajtásnak.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Szövegkönyv a Máttyás mesék című előadáshoz.

Írták: a játszóók.

Személyek: Burkus király, Máttyás király, csobán, Burkus leánya, aratóók, parasztember/öreg/apa (egy aratóó), parasztlány/leány/királykisasszony, adjutáns, két strázsa, huszár.

Díszlet: asztal, paloták(benne szoba), mező, fa, parasztház(benne szoba), szobabelsők, csárda belseje, hintó, a kereskedő szobája.

Kellékek: síkbábók, arany báránybőr, kardhüvely, pénz, korsók, kő, kincses láda, borosüveg, ebéd kellékei (tányérok, evőeszközök, poharak).

Zene: népzene

Máttyás király aranyszőrű báránya

Zene

Burkus király: Úgy hallottam, hogy egy aranyszőrű báránya van.

Máttyás király: Igaz, van a juhaim közt egy aranyszőrű bárányom, és oan csobánom van, hogy sosem hazudott.

Burkus király: Én megmutatom, hogy hazud.

Máttyás király: A nem hazud, oan nincs!

Burkus király: De én megmutatom, hogy hazud, mert én megcsalom, hogy muszáj, hogy hazudjon.

Máttyás király: Én es fogadok akármibe, hogy nem hazud. Fele országomat odaadom.

Burkus király: Én es odaadom fele országomat, ha nem hazud.

Máttyás király: Jól van! Jóccakát!

Burkus király: Jóccakát!

Kezet fognak, és elmennek. Máttyás jobbra, burkus balra.

Burkus király jól látható helyen átöltözik, azaz ráborítunk egy suba szerű anyagot.

Zene, báránybégetés.

Csobán: Isten hozta, király uram!

Burkus király: Honnét üsmeresz te engemet, hogy én király vagyok?

Csobán: Megüsmérem én, hogy maga király.

Burkus király: Adok én neked sok pénzt és hat lovat és hintót, add nekem az aranyszőrű bárányt!

Csobán: Jaj, a világért se adnám, mert felakasztana Máttyás király.

Burkus király: Sok pénzt adok neked.

Csobán: Nem adom én aztat a világ pénziétt sem!

Azzal elballag burkus király. Zene. Színváltás. Palota.

Burkus leánya: Miért búsúl édesapám?

Burkus király: Honne búsúlnék édes lányom, mikor odalesz a fele országom, ha nem tom megcsalni a csobánt, hogy adja oda az aranyszőrű bárányát nekem.

Burkus leánya: Ne búsuljon édesapám, mert elmenyek én egy csomó színarannyal és megcsalom én.

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Leány egy ládácska színarannyal és egy üveg borral elindul, hogy a csobánt megcsalja. Zene. A színt visszavált.

Burkus leánya: Adjon isten!

Csobán: Fogadj isten!

Burkus leánya: Na, te csobán, hoztam egy láda színaranyat s egy üveg bort. Add nekem az aranyszőrű bárányt.

Csobán: Nekem nem szükös a pénz. Nem adhatom, mer Mátyás király felakaszt, ha kérdi, hogy hova lett az aranyszőrű bárány.

Burkus leánya: Akkor legalább igyuk meg ezt a jó bort.

Csobán: Azt nem bánom, de elébb, hallod-e, te igyál a borból, hogy lássam nem tettél-e valami étetöt beléje.

Istnak, a leány incselkedik, végül meg is csókolja a legényt. Közbe zene.

Csobán: Hallod-e te leány! Odaadom az aranyszőrű bárányt, ha hagyod, hogy vélted háljak, de pénz nem kell nékem, mert pénzem nekem elég van.

Burkus leánya: Nem bánom. Legyen.

A játsszók a bábok elé állnak és hangosan énekelnek, táncolnak. Nem látjuk, hogy mi történik a hátuk mögött.

Burkus leánya: Nyúzd meg a bárányt, és a húst edd meg, mert nékem a húsa nem kell, csak a bőre.

Báránybégetés, majd a csobán előhossa a takarásból az aranyszőrű bárány bőrét és a lánynak adja. A lány balra el a báránybőrrel. Zene. Burkus király mikor meglátja leányát a báránybőrrel táncra perdül.

Csobán: (egyedül, egy fával beszélget) Adjon isten király uram!

Király, azaz a fa, aki helyett szintén a csobán beszél: Mi újság a tanyán?

Csobán: Ott bizon nincs más, az aranyszőrű bárány elveszett, a farkas megette.

Király/fa/csobán: Hazudsz, mert akkor a többit es megette volna!

Fel-alá járkál a csobán a színen, majd ismét a fához fordul. Közbe szomorú furulyazene.

Király/fa/csobán: Mi hír van a tanyán?

Csobán: Nincs egyéb, csak az aranyszőrű bárány bédöglött a kútba.

Király/fa/csobán: Hazudsz, mert a többi es bédöglött volna!

Ismét fel-alá járkál a csobán a színen, majd ismét a fához fordul. Közbe szomorú furulyazene.

Király/fa/csobán: Mi újság a tanyán?

Csobán: Ellopták az aranyszőrű bárányt.

Király/fa/csobán: Te, hazudsz, mert a többit es ellopták volna!

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Elindul a csobán a palota felé, de most már nem olyan szomorú a zene, közbe színváltás. Mátyás király, Burkus király és a leánya a megterített asztalnál ülnek.

Csobán: Adjon isten!

Mátyás király: Mi újság a tanyán?

Csobán: Nincs egyéb semmi, mint az aranyszörű bárányt egy szép fekete báránnyal felcseréltem.

Mátyás király: Hát hozd bé a bárányt!

Csobán: Ott középhelyt ül a két király közt.

Mátyás király: Bravó, hogy nem hazudtál, má most néked adom a burkus királynak a fél országát, amit tölle elnyertem.

Burkus király: No, én es odaadom a leányom, ügyes megkóstolták egymást.

Zene, tánc.

Mátyás okos felesége

Aratók dolgoznak a mezőn, Mátyás jön.

Aratók: Nagyon rossz a vetemény, nem keresünk benne semmit.

Mátyás király: Felvállaltatok, dógozzatok tovább!

Mi az, hogy három el tud tartani kilencet, de kilenc hármat nem?

Az aratók nem tudják megmondani.

Mátyás: Hónap jövök megint. Ha meg nem tudjátok mondani, azt is elveszem, amit eddig kerestetek!

Aratók tanakodnak, de nem tudják kitalálni. Közbe beesteledik, haza mennek. Színváltás, parasztház belseje. Hazaérkezik az egyik arató, leül, nem eszik nem iszik, pedig a leánya körülötte sűrög-forog, kínálja étellel, itallal, de az öreg hozzá sem nyúl az ételhez. (zene vagy imprószöveg)

Leány: Mit búsul édesapám?

Apa: Nem tudom, mit kérdezett a király. Arra kell felelni, hogy „három kilencet el tud tartani, de kilenc hármat nem tud”.

Lány: *(nevet)* Hát kilenc hármat nem tud eltartani, de három el tud kilencet! Hát a május, június, július tartja el a többi hónapot, mert akkor terem meg az esztendőre való!

Zene. Reggel. Színváltás, mező. Aratók, király jön.

Mátyás: Kitanáltatok-e, mit kérdeztem?

Öreg, az okos leány apja: A május, június és július tartja el a többi hónapot.

Mátyás: Ej! Nem tik tanáltatok ezt ki! Mondjátok meg, ki tanálta ki?

Öreg: Hát, felséges királyom, a leányom tanálta ki.

Mátyás: Akkor holnap elküldök a lányodért.

Zene. Színváltás, az öreg háza.

Adjutáns: Magad vagy, lyányom?

Lány: Magam vagyok.

Adjutáns: Hát, apád hun van?

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: 00015-2009

Programakkreditációs lajstromszám: PL-3979

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Lány: Elment a szomszéd községbe.

Adjutáns: Hazajön hamar?

Lány: Ha egyenesen jön, akkor nem biztos, hogy hazajön, de ha kerülővel, akkor hazajön.

Adjutáns: Hát, az anyád hun van?

Lány: A szomszédnál, elhítták oda.

Adjutáns: Hát, mit csinál?

Lány: Amit nem csinált sose, nem is fog.

Adjutáns: Hát, a nénéd hun van?

Lány: Elment a városba a másik ezerér.

Zene. Mátyás palotája. Mátyás és az adjutánsa állnak a palota előtt. Elhalkul a zene, Mátyás hosszasan hahotázik. Mikor elhallgat végre.

Adjutáns: Hát így történt felséges királyom.

Mátyás: Hozzátok ide!

Zene. Az adjutáns bekíséri a lányt.

Mátyás: Te leány! Felöltöztetek szépen, és minden tiéd lehet a kastélyba. Úgy élhatsz itt, mint egy királykisasszony. Ez csak addig lesz így, míg megtartod a kívánságomat: rajtam kívül senkinek nem mondatsz tanácsot. Most azonban fejtsd meg előttem azt a három rejtvényt, amit az adjutánsomnak mondtál.

Leány: Ha egyenesen jön az apám haza, akkor nekimegy a fának, ha kerülővel jön, nem esik baja. Az anyám átment a szomszédba halottat öltöztetni. Azt csinál vele, amit még nem csinált és nem is fog. A néném pedig megesett a gróftul. Kapott kétezer forintot, és elment a másik ezerér.

Zene. A játszók ismét a játéktér elé állnak és énekelnek, táncolnak.

A király hintón igyekszik a templomba. A kapunál van keresztbe egy kő, a hintó mikor rámegegy, nagy csikorgással kitörik a kereke. Király kiszáll a hintóból.

Mátyás: (strázsákhoz) Mire hazajövök, ezt a követ megnyúzzátok, mert fejeteket veszem! (Azzal elindul gyalog.)

Strázsák tanakodnak, hogy mitévők legyenek. A királykisasszony az egészet a palota ablakából nézi, megszánja őket.

Leány: Hát, mondjátok a királynak: Felség! Tessék vért venni belőle, mert nem tudjuk megnyúzni a malomkövet!

Jön Mátyás.

Mátyás: Hát mér nem nyúztátok meg a parancsomra?!

Strázsák: Hát nem tetszett a vért venni, kegyelmes uram!

Mátyás: Na jó, de úgymond tudom, nem ti tanáltátok ezt ki!

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Mátyás az ablakban figyelő királykisasszonynak: Nahát, eszünk, és utána pakolj! Mindent elvihetsz, amit szeretsz.

Megfordul a palota, látjuk a belsejét, amint csöndben ebédel a király és a királykisasszony. Azt is látjuk, amint a királykisasszony álomport hint a király poharába. Király elalszik, hangosan horkol ültő helyében. Palota visszafordul, leány kikiabál a strázsáknak.

Leány: Strázsák, most maguk segítsenek nekem! Fogják bé a lovakat a jobbik hintóba és jöjjenek vigyék le s fektessék belé a királyt, majd hívják a kocsi.

Zene. A strázsák kicipelik a királyt, beteszik a hintóba. A leány beszáll. A hintó el. Színváltás, az öreg háza. Király felébred.

Mátyás: Miért hoztál ide? Én nem mondtam, hogy ide hozzál.

Leány: Hát téged szeretlek legjobban.

Mátyás: Ejnye, te okos leány! Akkor bizony én elveszlek feleségül, s boldogan élünk, amíg meg nem halunk.

Zene, tánc.

Mátyás király és a részeges huszár

Csárda, zene, tánc. Mátyás király álruhában jön.

Huszár: Gyere, pajtás, igyál, most mulatunk!

Mulat a huszár, táncol, énekel, nyeli a bort, ahogy csak bírja, Mátyás király pedig csak a szájához emeli a poharat, mintha inna, de alig iszik valamit. Mikor fizetésre kerül a sor, Mátyás király fizetni akar, de a huszár nem engedi.

Huszár: Ugyan pajtás, a vendégem vagy!

Fizet a huszár. Csakhogy a huszárnak hamar elfogy a pénze, ő pedig mulatni akar tovább is, szerezni kell.

Huszár: Gyere pajtás! Elmegyünk a kereskedőhöz, kérünk tőle pénzt.

Mátyás: Éjnek idején?

Huszár: Ne búsulj pajtás, a kereskedő jó barátom.

Az éjszaka hangjai. Sötét. Mindennek nekimennek a sötétben. Színváltás, a kereskedő szobája. Feljön a fény. Látjuk, hogy a kereskedő egy szép fiatal lány mellett alszik, a legénye pedig egy csúnya öreg mellett.

Huszár: (Meglepetten) Nem jó van ez így! Tik fordítva alusztok! Hé, pajtás! Rendezd el, hogy az öreg az öreggel a fiatal meg a fiatalal háljon!

TÁMOP-5.3.1-08/2-2009-0037 „Munkába lépés”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.
Az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület által megvalósított projekt.

Nyilvántartási szám: **00015-2009**

Programakkreditációs lajstromszám: **PL-3979**

4025 Debrecen, Barna u. 2. fszt./1.

Tel/fax: 0652/410-640

E-mail: orszagostranzit@gmail.com

Mátyás úgy tesz, ahogy a huszár parancsolta.

Huszár: Úgy na! Most meg mutasd a napi bevételt te kereskedő, mert nekünk pénz kell!

A kereskedő odaadja a pénzt, hogy ne legyen nagyobb baj. A huszár három felé osztja s azt mondja:

Huszár: Ez a tőke – rámutat az egyik rakásra –, ennyit adtál a portékáért, ez a másik a fáradságodért van, ez a kettő a tied! Ez a harmadik rakás az enyém, ezt csalásból szerezted.

Azzal a harmadik rakást zsebre vágja, s mennek a csárdába mulatni tovább. Mátyás király is megy, akarja látni, hogy mire megy a mulatásával a huszár.

Színváltás, ismét csárda. Ivás, mulatozás, dínom-dánom.

Újra elfogy a pénz.

Huszár: Hé, te csapos! Adjál inni, mert odaadom a kardomat is.

Azzal odaadja a kardját. Zene, tánc.

Zene, sötét, színváltás. Besorozás a királyi udvarban. Mátyás most királyi ruhában.

Szólítja a huszárt.

Mátyás: Fiam! Azt parancsolom, hogy nyakazd le a legjobb barátodat!

Huszár: Jaj, felséges királyom, hát hadd kíméljem meg az életét annak a szegény embernek. Nem ártott az énnekem semmit se.

Mátyás: Nem érdekel! Nyakazd le!

Huszár *az ég felé*: Add Uram, hogy eltűnjön a kardom a hüvelyéből, hogy az én legkedvesebb barátomnak le ne vághassam a nyakát!

Nyúl a kardjáért, de a kard sehol.

Huszár: Jaj, felséges királyom, íme az Úr meghallgatta kérésemet, s eltüntette a kardomat a hüvelyéből.

Mátyás: Hazudsz huszár, mert elmúlattad a kardodat az éjszaka a kocsmában. Most le kell, hogy nyakaztassalak.

Huszár: Kegyelem! Esedezem! Kegyelem!

Mátyás: Na, jól van! Most az egyszer megkegyelmezek, pajtás, de ezután jól vigyázz a kardodra!

Zene.